

Èse de dōne ori in septemana: **Jol-a** si **Dominec'a**;  ra candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei s n de patru ori in septemana.

Pretiuu de prenumeratiune,
pentru Austria:

pe anu intregu 8 fl. v. a.
" diumetate de anu 4 fl. v. a.
" patrariu 2 fl. v. a.
pentru Romania si strainetate:
" anu intregu 12 fl. v. a.
" diumetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core spundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresă si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea s u speditura; c te vor fi nefrancate, nuse vor primi,  ra cele anonime nu se vor publica

Pentru **anuncie** si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde c te 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiuu timbrului c te 30 cr. pentru una data se anticipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pe patrariulu de la 1. aprile, ce tocmai incepe, cu pretiuu si in conditiunile de pana acuma, precum se vedu acelea mai susu in fruntari u.

NB! Intardiandu cu edarea acestui nru, si astfelu devenindu in nepossibilitate d'a mai scóte unulu intregu nainte de pasci: de compensare pentru acel'a si in tipu de acel'a, adaugemu ca suplementu o diumetate de c la, c tu se p te de indesata, cu at tu mai vertosu, căci materialulu ni e f rte multu preeapu, apoi septeman'a viitoria, din caus'a serbatoriloru si a ocupatiuniloru in Aradu, inca nu vom fi in stare a publica mai multu de c tu unu nru. —

Budapesta in 22 aprile 1874.

Maiestatea sa, Domnitoriuu nostru, continua a cercet  si studi  *Dalmatia* in t te p rtile si prin t te peturele. Ieri petrecu la *Spalato*, visitandu in locu si prin prejuru totu ce credea de ce-va insemnatate: biserice, case, spitale, carceri, ruine, anticitati, ba si *sc le*, unde fece a se examina unii scolari, ca să aibe ocaziune a se convinge despre modulu si rezultatulu instructiunii. Firesce, că prin astfelu de ingrigire parint  sca MSA c s-ciga anumele cele nestriate ale poporulu, intocmai precum abuzurile domniloru — le instraina! De altminte precandu d'o parte se vorbesce, cumca MSA si-va prescurt  vedut'a in *Dalmatia*, cu vr'o 10 dile, dorindu a fi de fecia, si a inchide in pers na Diet'a Ungariei in 13 s u 14 maiu; „P. Ll.“ vr  a sci, cumca tecmai din contra MSA si-va prelungi petrecerea in *Dalmatia*.

Lu mu aici se conosciintia, cumca buletinulu magiaru, adeca „*B-Pesti K zleti*“, chiar in partea sa oficiale, in actele sale publice, de c te ori vorbesce de *Romania*, se ferese a o numi asi , ci — mai alesu in timpulu mai nou — totu *Moldo-valachia*. Astfelu si in nrulu de astadi intr'o ordinatiune a ministeriulu de agricultura, industria si comertiu. Domnii nostri — nici candu nu facu cea-ce facu fora causa. Alta este vorb'a, că —  re fac'o cu minte! —

Valurile unei vorbe mari — gresite.

Ce consecintie — neplacute si nedorite — p te să aibe o vorba nesocotita a unui barbatu din pusetiune inalta, ac st'a se ar ta astadi, dupa espeptorarea patim sa a d-lui ministru magiaru de interne, *Colomanu Tisza*, in siedinti'a Casei reprezentative de marti 1/13 aprile a. c. Este cunoscutu cetitoriloru nostri, că la acea ocaziune, dlu min. *Tisza*, la neoportun'a, dar fara t ta indoiel'a deplinu indreptatit'a observare din partea dlui *Dr. Polit*, cumca „*tiér'a Ungur sca nu este statu nationale magiaru*, ci — dupa *adeverinti'a statistice*, *) *este statu alu nationalitatiloru*“, firesce a celoru ce cu dreptu egal o locuescu, — la acesta observare, in tonu furiosu reflectă, că — este o *norocire pentru densulu*, că fece *acésta observatiune ac  in Casa*, unde *immunitatea de deputatu lu-scutesce*; dar să se feresc'a a o *aface afara in publicu*, căci *atunci s'ar convinge*,

*) Ma si a istoriei!

Red.

cumca *statulu magiaru nationale are destula potere*, pentru d'a sfari mă pre *inamicii sei*, — care espeptoratiune f  urmata de cele mai frenetece si amenintati rie aplause, ce s'au vedutu vre o data intr'unu parlamentu!

C tu de nepotriviata, fora totu tempulu si chiar absurda a fost reflectarea si amenintatiunea dlui min. *Tisza*, fiecare cetitoriu alu nostru, ma si dlu *Tisza* in-susi se p te convinge, d ca va frundiari pucinu in foile acestea din totu trecutulu de peste noue ani, unde de o suta de ori va *cel negru pe albu* aceeasi observatiune, pre care dlu *Polit* asta data, nici de cum inasa celu d'antaiu, o fece in Diet'a tierii!

Si nimeniu n'a venit a minte pona acuma, si suntemu convinsi, c  si de acil incolia nu curendu se voru gasi procurori si tribunale, — că d ra dlu min. *Tisza* nu va fi cugetatu la *asasini*! — cari să sfarime pre *Polit* si pre cei — dupa statistica si istoria — asemenea cugetatori si afirmatori!

Nesocotita deci a fost amenintatiunea in gur'a d-lui ministru si — si mai nesocotita scomot s'a aplaudere si aprobare din partea multimei fanfarone.

Si cu t te acestea, s u d ra chiar pentru acestea, ne suprinde si imple de ingrigire, candu vedemu, că — acea amenintatiune si fanfaronada produse in opiniunea publica a Europei niscari valuri, multu mai mari si periculóse, de c tu ce intemplantia, in sine luata, ar fi meritatu d ra.

Pana acolo se duse importantia lucrulu, incátu seriosu se respandi faim'a, c  unii reprezentanti politici ai statelor straine, espresu numindu-se consulatulu Republicei franceze, ar fi primitu de a casa insarcinarea, de a report  despre acestu incidinte si consecintiele lui; si n'avemu indoiel'a c  de va fi ceva adeveru in faima, apoi — este in contra domniloru magiaru de la potere!

Cea-ce vedemu negru pe albu — e, că multe foi mari si de influentia din strainetate, luara notitia despre acésta intemplantie — cu *indignatiune si condamnandu absolutu insolenti'a si violenti'a siovismulu magiaru!* „*Allg. Z.*“ de Augsburg, in nrulu seu 107 de dominec'a trecuta, dupe-ce descrie cu colorile cele mai viue scandalulu magiaru, inchiaia cu eschiamatiunea: „*Intr'adeveru, scen'a de marti, va fi de celu mai daunos efeptu peste t te marginile Ungariei!*“

Dar inca ce facu unele foi din Viena cu bietulu ministriu magiaru liberale alu nostru, at tu pentru nesocotit'a espeptoratiune  rba si bruta a dlui *Tisza*, c tu si pentru mandatele colegulu seu dlui *P chy* de la comunicatiuni, prin cari functionariloru de la drumurile ferate li se impune *limb'a magiaru* si *zelu patriotecu magiaru*, sub cea mai grea controla si amenintatiune, — aspr'a si *nimicit ri'a* critica si condamnare ce o pronuncia acele foi asupra domniloru magiaru „*fanatici, barbari si nauci*“, aceea abi  se p te reproduce intr'o f a de din căci, carea si-a propusu a se adoper  de moderatiune!

Marturisimu, că — pre noi ne d re de astfelu de judecata crancena, măcar că trebe să-i recunoscemu indreptatiunea!

Ceea-ce noi adeniora, indignati de fur'i'a nebuna a dlui *Trefort* si *Tan rky* indegetaramu numai, „*Deutsche Zeitung*“ din Viena in nrulu seu de marti li o spune de adreptulu in facia d-loru de la potere; acea foia culmina

in constatarea că — *din căci de Laita, a proruptu turb'a magiara avitica, căci —  meni ca domnii nostri ar trebui pus sub curatela,  r nu la potere, ca să guverniedie unu statu!* Că magiarii mergu repede spre cadere, de adreptulu in prepaste!!“

Deci — d ca astfelu de grele *poticniri politice*, provenite chiar din patima momentana  rba, si cu acele, nu mai pucinu gresite si *alarmati rie ale dlui min. Trefort de la culte*, despre cari vorbiramu in nrii precedinti si — vom mai av  a vorbi; d ca dicemu atari grele violentie si *poticniri politice* voru urmă a se repeti, — dieu, dilele noului ministriu si a nouelor esperimentari curendu se va pot  dice că *sunt numerate*.

Nu este acést'a modulu de a se intari si consolid  unu regimu si o politica patriotica.

Noi, cari am legatu ceva bune sperantie de intieptiunea si onorabilitatea unora corifei dintre cei astadi la potere, cu multa parere de reu trebe să constat mu colosalile loru gresiele, cari ii facu nepossibili pentru durata.

Astadi lumea, ori c tu de slaba, este multu mai tempita, de c tu să se sparie de *absurditati*, de vorbe mari, fora temeiu; si cine va cont , să impuna cu d'aldeastea, fie securu c  se face numai de batjocura, numai nepossibile. —

Budapesta, in 21 aprile n. 1875.

(*Semnele rele se redica in t te p rtile pre orizontele nouei politice a noului guverniiu magiaru!*)

Dupa reporturile si datele ce in abundantia incepu a ni veni din p rtile banatece, anume ale Carasiulu si Temesiulu, si mai specialu din cercurile de *Bogzia, Sasca, Fagetu*, si *Bisericu-alba* — trebe să dicemu că in cestiunea *influentiarii*, resp. *insielarii* si *maltratarii* poporulu pentru *alegerile viitorie*, nici chiar sub celu mai pocitu si defaimatu regimu alu contelui *Lonyay*, prin organele oficiale, asi  dicendu din dregatorie, pre facia, nu s'a pasitu cu at t'a cutesare si desconsiderare de lege, de dreptate si chiar de bunacuviintia, casti astadi!

Ac st'a — n'am fi asteptatu — dupa at tu de solene afirmari din partea noului guverniiu, anume a sufletulu seu, a d-lui *Tisza*, că — *lege si dreptulu au să fie sustinute seriosu si riguros, facia de veri-cine!*

Ac st'a n'am fi asteptatu pre timpulu, candu de la o margine la alt'a a tierii se predica *liberalismulu*, ca parola a noului guverniiu si a partitei sale fusionate!

Si — acést'a observandu, nu potemu să cuget mu, de c tu că organele de diosu ale guverniiulu — nu credu in *seriositate* si *onorabilitatea* nuuiloru stepani ai tierii, s u *nu dau nemica* pre parole ori c tu de solene ale ministeriulu pentru respectarea legii si a dreptatiu!

Cuget mu astfelu, căci — suntemu de parte de a cutes  să spunemu, cumca cele ce se intempla, se facu cu *scirea*, s u chiar *dupa indrumarea* domniloru ministri si anume a dlui *Colomanu Tisza*, măcar că unii corespondenti ai nostri de adreptulu afirma ac st'a!

De altminte totusi, să nu cr da nimenia, că sunt neluce, s u că numai la noi s'ar fi observatu d'acestea; s'a observatu si la altii si au pronunciatu dej  nainte de noi — multi altii ingrigiri si temeri, si chiar inculp ri grele!

„*K zr dek*“, cu multe dile mai nainte, vorbi de *neatrupulu siru de intrige* si de — patim s'a mancarime d'a domni cu ori ce pretiu, carea s'ar manifestă inca mai multu dec tu la regiemele do pana aci, cele at tu de atacate de dlu *Tisza*.

„* r „Egyt rt s  s Magyarj s g*“, in nrulu seu de astadi se spreme de adreptulu, că astadi mai multu de c tu ori candu alta data a devonitu *regula semi-oficiale*: „*a carti dreptatea, a indumnediei stupiditatea si a aprinde temaia egoismulu!*“

Candu patrioti magiaru astfelu vinu a se enuncii despre spiritulu noului regimu liberale, dupa aparitiunile de t ta diu'a diu viéti'a publica, apoi noi, in mani cu datele positive scandalo se ce avemu si producemu in acésta privintia, abi  potemu să ne mai tememu că vom trece de preocupati si esagerati. Si asi  ni este timpul si detorinti'a, a esi la lumina cu descoperirile n stre.

 ta cum unu jude adm. de cercu si-faco cortesiroa pentru partii guvernamentala, fora t ta genarea — chiar de obiectu alu oficiulu seu. Public mu urmatoriuu actu dupa o copia fidele depre originalu, si — nu ne indoimu, c  si aiurea se va fi pasindu asemenea:

Nr. 812

adm. 875.

De la judele cercualu adm. Sasca.

Notariatulu cercualu in N. N. Cu ocaziunea congregatiunii generali a comitatulu s'a t nutu in Lugosiu la 1. aprile a. c. una conferintia, unde s'a adusu la otarire, că delaturandu-se partidele de pana acuma, să se *creiadie o partida liberala guvernamentala*, si spre constituirea acestei partide se va t n  o conferintia generala in 15 aprile a. c. dupa prandiu la 3  re in Lugosiu in otelulu „*La Regelu Ungariei*“. Conformu recercarii, presidiulu ad hoc se poftesce dlu notariu, a face acésta imprejurare cunoscuta prin publicare, spre a pot  mai multi individi a participă la acea conferintia, observandu că in c tu unulu s u altulu s'ar dechiară pentru partid'a amintita, fara inse a participă la conferintia defipta, p te să d e o dechiarare scurta in scrisu, care substornandu-mi-se mie, cu voiu produce-o inaintea conferintiei, totu deodata se prov ca dlu notariu a se present  la mine in 14 a. l. c. spre consultare in privintia ac st'a.

Iamu in 10 aprile 1875.

B la Bir  mp.

jude cerc. administrativu.

D ca este minunatu de curiosu acestu *ucazu* pretoriale, apoi si mai minunata este — esecutarea aceluia prin senguratecele comune!  ca cum ni descrie corespondintele nostru de langa Oravitia unu casu, pre care l'a vedutu cu ochii proprii:

„In pres r'a de 13 aprile gorniculu comunulu din *Mircovotiu*, din mandatu oficiosu, dede in scire fiac ru alegetoriu de ablegatu dietalu, ca să se infacisiedie manedia la casa comunale, căci vinu niscce domni ca să li publice ceva pentru alegere.

„Infacisiantu-se vre-o 20 de alegatori la  rele defipte, aflara acolo numai pe dlu *Mina*, cancelistulu notariulu din Berlisce, carele la intrebarea unui alegetoriu, că la ce ii-a chiamatu? i respunsu, că nu-i spune, pana nu se vor adun  mai multi.

„Ne mai adunandu-se inse altii, dlu cancelistu ceti unu *ucazu* de la dlu pretore *Bir * din Iamu, prin carele se demanda din oficiu, a se formă c tu de multi alegetori in partid'a guverniiulu cea *liberala*, fiindu că celelalte au incetat! O copia a acestui *ucazu* n'am potatu c scig  in pripa.“

„Destulu că, dupa cetirea minunatululu actu, dlu *Mina* provoc  de a rendutu pre alegetori, ca să se dechiară că t nu cu partid'a liberala, s u — cine tocmai nu vr , să spuna că nu! La ce capet  respunsu de la toti, că nu t nu nici cu o partida — pana in diu'a de alegere, candu apoi vor ved , cu ce partida vor t n .

„Ce so vedi acuma! *Mina* so pune si scrie una consemnare, in carea induce pro toti alegetorii presinti si o pune inaintea judelui co-

*) Este celu mai susu publicatu, pre care lu-primiseramu inca mai nainte si mai de a dreptulu.

Red.

munala si a juratiloru, spre a o subserie; căci asiă este de lipsa! Dar in acea consemnare se dicea: „ne dechiarăm pentru nici o partida;“ deci unulu dintre alegatori temendu-se, nu cumva in diu'a de alegere să-i face pre alegatori passivisti, ceru ca numele seu să se sterga din acea consemnare; apoi in data toti pretinsera ca acea consemnare să se nimicéscă!

„Dlu Mina, vedindu-se strimtoratu, iute sari unu salto mortale, ca să se mantuiéscă. Elu puse alta intrebare, dicendu omenilor: „En să vedemu dara, cine tiene cu Imperatulu? Audiendu acést'a alegatorii, toti dechiarara că — tienu cu Imperatulu.“

„Seraca lume! Nu se află unulu între betii omeii nostri, măcar că eră unulu cu reverenda in modiloculu loru, care să li vré spune, că — amestecareu numelui Inaltiatului Imperatu in certele si intrigele politice, este lucru criminalu, si celu-ce o face, trebuie apucatu si aruncatu la dr. . . . afara dintre cetătenii de omenia!“

„Hoi, cum mai sbură din satu diupanulu cancelistu Mina! Dar — ce să faci, candu n'ai cuventu, or celu-ce are, n'are in capu!“

„Acóst'a n'o dicu despre poporu; sermanulu n'a avutu de unde să invetie; dar o dicu despre prepăditulu de capelanu popa Pau, despre carele amintii mai susu, că eră in reverenda.“

„Acestu nimenea de popa, abia apucă să auda intrebarea cu curs'a, cu Imperatulu, candu din sarite se aruncă in cursa si impinse si pre ceialalti nepreceptuti, nesocotindu, că prin acést'a pre cei multi alegatori, ce nu erau de facia, ii aduce in suspitiunea d'a nu tiene cu Imperatulu!“

„Acestu preotu, rusinea tienutului si batjocur'a lumii, la tóta ocaziunea numai reu face si spre reu invétia; i se dà de sute de ori peste nasu, cum i s'a intemplat din partea lui Pavelu Butanu, dar — nici că i pasa! Apoi — éta prin ce moduri si cu ce felii de meni pacalescu domnii pre alegatori!“

Dar precandu in Mircovetiu se petrecea acésta comedia prin scriitoriulu notariulu cercuale, notariulu Bessenyei insusi, in peróna si n'cercă talentulu si noroculu in Berisce, ca să amagésca pre romani. O pati nsa reu; căci acolo nu eră pop'a Pau si cu Maiestatea sa in gura!

Dlu Bessenyei la observatiunea că — a primitu de susu insciintiare, cumca a ramasu numai o partida in Dieta, a stepanirii, — de o data i astupara gur'a cu: „este mintiuna; căci mai sunt si alte partide si anume si cea nationale!“

Dlu Bessenyei sari dintr'o mintiuna intr'alt'a, afirmandu că in partit'a nationale a ramasu numai unulu; — dar i respușera: „apoi bine, noi vom tiene cu acelu unulu!“

Dlu Bessenyei începă cu bun'a, cu promisiuni, că vor stramutá loculu de alegero de la Sasca, ca să fie mai indemana poporului, si mai câte tóte, — numai omenii să tiene cu domnii si cu parintésca stepanire! — Dar omenii prin gur'a bravului loru negociatoriu Chercota i dederă să pricepa, că — nu mai au domnii lucratori golani, cu cari să maiorisodie pre poporu, si asiă dara că poporulu va alege pre cine i va placé lui, ér nu — pre unelt'a domniloru!“

Bravo Romani! Asiă ni place Romanulu; asiă aretandu-se ni e fala de elu si bucuros ni punemu viét'a pentru elu! —

Cam de asemenea natura sunt si cele ce ni se repórta din partile Fagetului, unde pre sub mana — totu pentru faimosulu nostru Besanu se lucra, măcar că elu e numitu notariu publicu si ca atare, dupa lege, nu pôte să fie si deputatu. Dar — dupa cum vom atinge si mai la vale, asiă se vede, că unii domni s'au numitu notari publici — numai ca să póta cu atátu mai bine agitá si intrigá pentru domnii dela potere! —

Mai rafinata insa si sióda, dar să mai miserabile este istori'a din cerculu Bogstiei. Nu este totusi oportunu s'o spunemu in tóte amenuntele, ci trebuie să ne marginimu numai a o atinge in trasurile fundamentali.

Representantele de pana acel alu acelu cercu, dlu George Ioanovicu, infrantu in poteri si in sperantia, si-a dechiaratu inca nainte de dóte luni facia de alegatorii sei decisiunea, d'a nu mai primé candidatur'a si mandatu la Dieta.

Abia acésta scire a rezultat, candu domnii conducatori ai comitatului si facura combinatiunile loru pentru secur'a ocupare a acestui cercu, aprópe curatu romanu si cu o inteligintia nationale eminenta — pe sém'a regulimulu magiaru.

Prin apucature — am poté dice miserabili, cu ajutorulu unei turme de ómeni prosti si fora capataniu, se sfortiá de candidatu unu personagiu, celu mai uritu romaniloru, gróz'a tienutului, dlu renegatu Saidl-Tölgyesy, impiegatu principale alu Societáti austriace de drumuri ferate, celu ce in acésta calitate a necesitu si seracitu — ori unde a ajunsu — pre romani!

Acum să vré vedé fric'a si eutremurulu inteligentii nóstre celei vestite! Vai ce o să faca ea, in cerculu cu 9/10 alegatori romani! Cum o să scape de infricosiatulu Tölgyesy!?!

Svatulu si medilocu curendu se află; lu-sioptira chiar contrarii romaniloru, si acéla suna — pentru ómenii slabi si prosti — cătu se pôte de bine: „Aveti unu pretore romanu, omu de tréba, Stef. Antonescu; adunati-ve, formati-ve in partida liberale-guvernamentale, candidati-lu pre acéla ca omu alu guvernului, si — ati scapatu de Tölgyesy!“

Ce mai doriti voi anime romane nationale?!

Deci — mi-ti-se adunara — bravii nostri nationalistii, mandri'a cercelui, si mii adusera cu ei multimo de poporu, cari li urmara ca oile cele neucventatorie, si — cu nerspa insulfetire se constituiră in partida liberale guverniale (!!) si telegrafara ministeriulu magiaru *incredere si alipire*, si — prochiarama candidatur'a bravului loru jude administrativu de ceru! „Să trăiebbéscă dlu Antonescu!“

Ei bine: cine a triumfat? Cine este pacalitoriulu, cine pacalitul? Unde apare rafinar'a, si unde ticalos'a?!

Dlu Antonescu trece de celu mai bunu pretore cercuale; sub administratiunea lui comuncle nóstre au fost scutite de infamii domnesci, invetiatorii nostri si-au primitu destulu de regulatu lofele; diu veninulu domniei magiare de pona acuma acelu cercu pucinu a gustatu!

Acést'a a dorutu reu pre dusimani romaniiloru din comitatu, cari acum plesnescu de bucuria, că voru să scape de acestu omu de omenia si voru să-l infunde in turm'a mameuciloru, pe arm'a lui popa Elek! si voru să-l inlocuiesca cu vr'unu tiranu alu poporului romanu, ca cei mai multi pretori!

Poftimu, procedere sincera, leiale din partea domniloru, si — intieptiune si caracteru din — partea braviloru nostri intieliginti din cercu, pre cari noi, pona mai ieri, am fi cutesatu să ni intenciamu Sionulu nationale!

Apoi cu astfelu de ómeni să mergemu noi nainte in lupt'a pentru essistint'a si cultur'a nationale?

Acel de buna sém'a multi dintre cetitori se voru mirá, că — pentru ce nu numimu, ca să-i cunósce lumea — pre acéi domni, ce atátu de uritu ne insielara, séu se insielara, si amagira bietulu poporu?

Eca pentru ce: pentru că, pre căti noi, intru indignatiunea animei nóstre ii-am numitu, pre toti ii-au batulu Ddieu! De toti s'a alesu — Vai de ei! Astfelu a inceputu a ni fi mila de ei si — trebuie să ni impunemu reserava. Cu tóte acestea totu ii vom numi atunci candu vomu fi in storo a o face foramania — asiă, ca romanime a șe nu-ii uite cătu timpu va mai fi ea pre lume!

Dar — in fine, ca de esplicare trebuie să spunemu aici, că cercurile de cari vorbiramu si inca unele pucine, si — specialminte alu Bogstiei au fost, din cari noi merou fiindu informati despre intrigele si misieliere ce se pregatiau, merou le-am admonitu, să nu se lase a fi amagite si pacalite, să nu se grabésca a se ingagiá, să nu prejudece conferintiloru si consultatiuniloru nationali ce avemu să tienemu la timpulu seu — ca natiune cu consciintia nationale, etc. etc.

Am aruncatu madierea in parote. Fie li de bine!

Ca de inchiaro pentru asta data mai amintimu, cumca dlu supremu comite alu Temesului, filosofulu nostru Ormos Zeiga, elu septeman'a trecuta nu pregetá, a merge elu insusi la Biserica-alba, acolo a aduná căti-va

alegatori la sine, a si laudá din repoteri pre dlu Missici Ion si a compune o deputatiune si a o tramine la Temesiora pentru de a-lu invitá să primésca candidatur'a cercelui, in contra lui Babeșiu, ceea-ce dlu Missici si primu, măcar că este necompatibile cu notariatulu publicu, ce tocmai lu-căscigase de la inalt'a stepanire, dora numai ca arvuna — pentru altu postu mai inaltu, séu ca arma bunu de cortesitu.

Totu lucruri minunatu de frumósce, sub domnirea liberalismului si — seriositáti constitutiunali a naltului guvernulu de astadi!

Ni se scrie, că între cei pucini, adunati la supremulu comite Ormos in Biserica alba, au fost si doi romani, si inca doi de celu mai ilustru nime din totu acelu tienutu. Suntemu provocati, a li publicá numele cu amenuntele; noi insa — nu vomu a trage prin noroiu ceva, ce pururi ni a fost sacru. Cine va face-o, respunda cu sufletulu, cu onórea sa — posteritáti si póte consecintiele ne-evitabili ale peccatului in contra moralei publico!

Budapesta, in 20 aprile n. 1875.

(Am notatu rezultatele patimei órba a dlu min. refort dela cultu si instructiune; acum dlu Tisza dela celo in terne ni dà de lucru!)

Septeman'a trecuta, si adeca vineri, dlu min. de interne Col. Tisza se infacisiá in Dobritienu, loculu seu de alegere si de merite: urbea siesi pré-ibitá, precum o numi ocazionalminte; elu se infacisiá cu cuventu d'a luá parte la adunarea districtuale a bisericiei evanghelice, a cărei membru este. In fine ori pentru ce s'ar fi infacisiatu present'a sa provocá manifestatiuni nationale, cari merita tóta atentiunea, deóra-ce densulu trece astadi de sufletulu guvernului tierii.

Noi dorimu, ca tóta lumea să se scie, că ni-am atentitu ochii asupra tienutei noului guvernii si nóuei sale partite, dar desclinitu asupra persónei principale a loru, asupra d-lui Tisza. Las' să pricepa totu natulu că — ce va să dica a observá, a marcá, a aduná date positive, apoi pre temelulu acestora a dice judecata, a aprobá si spriginá, séu a combate si condamná.

Trebuie o data să petrundu si prin intunereculu nesciintiei nóstre regulele adeveratei politice. De aceea noi, pona să resbimu prin acelu intunerecu, chiar si cu risiculu căscigului momentanu, de multe ori vom eugétá si combiná cu voce inaltá, la audiulu luméi. Ce mai scimu face, ca să spargemu o data ghiati'a neuciei nóstre nationale seculari!

Destulu că dlu min Tisza, fiindu salutatulu de mai multe deputatiuni prin cuventári frumósce, deputatiunice partitei liberali din Dobritienu, ce i se presentase in numeru de vr'o 80 de persóne si mai bine, respunse in tre altele cu aceste cuvinte:

„Am cea mai ferbinte dorintia, că pe langa staruini'ta mea pentru binele tierii, să facu să influrésca si acésta nobile urbe. Si acésta dorintia a mea este, — nu numai pentru că cele mai tari legature de amóre si alipiro me léga de acésta nobile urbe, ci si pentru aceea, căci între acésta urbe curatu magiara, si între Ungaria, aflu astfelu de strinsa identitate de interesu, încátu inflorindu si fricinduse Ungaria, trebuie să influrésca si Dobritienulu.“

Va se dica, dlu min. Tisza apostrofá calitatea Dobritienulu de urbe curatu magiara si si sprinđá dorint'a cea mai inflacarata d'a o ferici specialminte pentru acést'a!

Acésta manifestatiune publica prin gur'a d-lui min. de interne alui tierii, dupa noi este o mare gresiela politica.

Patri'a nóstra esto o tíera poliglota cu poporatiuni — dupa lege si istoria, egalmente indreptatite, in tre cari magiarii, desi stau in frunte, dar — nici nu implinescu, nici nu potu implini cea mai mare parte a recerintiloru pentru sustinerea statului.

Intr'unu astfelu de statu deci, candu de susu, de la potere se publica preferint'a unei rase, acést'a pururea este o nodreptate si vatemare pentru tóte celelalte popóra ale statului.

Particulariloru se poté icrtá astfelu de gresiela; dar in gur'a unui ministru, si inca a celui mai de frunte, o astfelu de dechiaratiune publica — este cu atátu mai provocatória si alarmatória, de óra-ce pana acel numai faptelu guvernialoru erau in favorele echisivismite a rasei magiare, ceea-ce cu

cuventulu se negá, ér acuma — nedreptatea faptelor se incoróna prin proclamarea loru in publicu! De óra-ce mai de parte, urmarindu logic'a d-lui min. Tisza, ajungemu a colo, că densulu inflorirea si fericirea tierii o cauta in magiarisarea ei! Una cumplita retacire, carea merou ruinédia tier'a sa va terminá cu descompunerea ei!! —

Budapesta, in 22 aprile 1875.

Francia si Germania se petrecu un'a pre alt'a cu ochi incordati si — incrunțati. Francia scie pan' la unulu nrulu tunurilor si a glontieloru, ce fabrica Krupp pe sém'a armatei nemtiesci; de asemenea spionii d-lui Bismark sciu — pan' la unulu nrulu cailoru, ce campera Francia in Boemia si Ungaria si pre cari iute ii transporta prin Svitiera, de impreuna cu cantitáti nespusu de mari de fenu!

Nu e de miratu deci, că lumea tiene mortisiu, cumca resbelulu de resbunare se apropia; pre candu din Francia oficialminte se desmintiescu — nu numai datele speciali, ci chiar intregre acirile spioniloru germani!

O alta scire, fórte picante este, că in Francia intre Bonapartisti s'a nascutu sfasiare, formandu-se doue fractiuni, dintre cari un'a se dice cea ténera, cu organulu „Goulois“, alt'a cea vechia, cu Rouher in frunte si cu organulu „Ordre.“

Aceste dóne partii se cërta merou, inculpandu un'a pre alt'a, pentru peccatele si slabitiunile manifestate; ér — Republicanii profita si se bucura. Asiă este totu de a un'a, candu unei partite incepu a i perispeantiele de reuseire!

In Romania libera prin decretu domnescu, de la 4 pan' la 15 maiu n. sunt chiamate la urna tóte colegiele electorali pentru alegerea de deputati. Apoi acum'a incordárele de poteri atátu in partea guvernului, cătu si a opozitiunei — au devenitu straordenarie, cum dóra n'au mai fost. Nime nu pôte să scie rezultatulu; mai multu: din departare — nime nu pôte să judece nici chiar indreptatirea in tre un'a si alt'a parte!

Imprumutulu Romaniei de 29 milliöne renta cu 5 proc, despre care la rondulu nostru ni-am spusu el noi parerea, s'a contractatu destulu de favorabilu cu 65 la suta, cu o grupa de bancari din Paris, in fruntea căroru stá Foul si Comondo.

Acestu imprumutu este celu mai avantajosu dintre căte a potutu face pana acuma tierile romanesce, fiindu camet'a lui abia 73/4 pre candu imprumutele de pana acel, de si nu cu renta perpetua, ci numai pre timpu scurtu si cu ipoteca, costau 10 si pan' la 22%. De aci este că lumea finantiară nu pôte să laude destulu desvoltarea finantiară a Romaniei. —

Budapesta, in 20 aprile n. 1875.

De comunu foile straine, si anume celo de peste Laita, sciu, séu protindu a si, despre cele ce se intempla la noi in sferele mai nalte, asiă dicendu in consultatiuni cu usiole inchise, mai multu de cătu noi.

Asiă „N. Fr. Pr.“ din Viena, in nrulu seu de domineca trecu a ni spune despre diferintie si chiar inceptute de conflicte, ce s'ar fi escatu in tre ministrii nostri fusiunati, si cari, deca vor fi adeverate, apoi multu timpu nu potu să remana fara isbucniri pe facia.

Anume ni spune, că s'ar fi nascutu unu puu de conflictu in tre Tisza si ministrii din fost'a partida deákista, mai vortosu cu Schell, pentru amovarea si inlocuirea mai multoru supremi comiti. Dlu Tisza adeca ar fi doritu să faca locu mai multoru ómeni de ai sei, din partit'a de mai nainte a sa, pentru ca si acéi'a să sémta dulcét'a domniei; dar să i se fie opusu cu resolutiune colegii fosti deákisti, si astfelu abia bieste patru locuri să i fie succesu a eluptá pe sém'a flamandiloru sei amici si partesani.

Totu asemenea si la denumirea de notari publici, dlu Tisza se fie corutu de la Perczel, a luá in consideratiune pre mai multi ai sei, ba să fie mersu pana a revisiuná intréga list'a denumitiloru notari si a o intregi cu de ai sei.

Totu lucruri omenesci, la cari cei-ce conosceau imprejurárele, se asteptáu din ca-

pulu locului. Dar altcum astfel de diferinție totu nu vor sguđu și periclită solidaritatea și armonia în cele principale; numai alte ne-știelegeri mai gravi se nu se întemple; noi înse chiar de atari ne temem, după ale noastre presemne! Dar — se nu cobim în ora rea! —

Opusetiunea magnatiloru!

Da, facia de noulu regimu, în Cas'a magnatiloru se desvolta într'adeveru o opusetiunea serioasă. Luni-a trecuta, întreaga sesiuni de 4 ore, se absorbi de aprigele reflesiuni ale comitiloru Ferd. și Felic. Zichy, Ioane Csirsky și Em. Andrásey, și bietulu min. de finantie Col. Széll, indesiarta se trudi a-ii molcomi séu a li combato banuelele, indesiarta fű spriginitu de supremii comiti, functionari ai statului Tomcsányi, Szögyényi și Perczel Miklós, și de b. N. Vay, căci banuelele și nemultiamirile remasera.

A fost vorb'a de — nouele legi de dare, anume de nouele dări și resp. uocări. Domnii cei mari constatara că: se propune ingreunarea sarciniloru poporului; dar se propune fora nici unu ecivalente, adeca fora nici o garantă, cumca prin aceste mari și grele sarcine nou se va îndreptă starea finantiale, cea desperata a tierii.

Firesce că acest'a e unu argumentu greu cumpenitoriu și că în situatiunea noastră de astadi, după atâtea gresiele ale trecutului magiaru, abia pôte se fie omu, ba dora nici atât potintele Ddiou, care se fie în stare, a spune de mai înainte, pe data, că — cum se scape tier'a de marea calamitate ce o încunșura și o stringe de mörte?!

Mane-dia, marti, totu acei magnati opusitionali, la legea pentru darea după transporturi, de nou se încercara a areta pericolitate intentiuniloru guvernului și propusera stergerea dării de 2% pentru produsele naturali, candu ele se transporta pan' la 30 de mile numai în țiera. Dar — nu re-esira nici cu acestu amendamentu.

Mercuri acciasii magnati la legea de dare pentru cai, carutie, servitori, biliarde mese de jocu etc. ér pasira în spiritu opusitionale, aci spriginiti și de unii regalisti, firesce — ér fora succesu.

Destulu totusi că situatiunea și din acésta parte devine din dia totu mai grea și mai critica, și — nime nu pôte se prevéda, că cum are se se desvólte mai de parte. Cu mintiun'a oficiale — nu pré mai merge, căci aceea a desiartat'o si devalvat'o Lonyay, Tóth Vilmos și Szapáry; astadi dara aceea — numai inea la bietii romani și slovaci și ruteni, amagiti de miserabilii loru connationali semidocti și egoisti — afla petrunderu.

Asta-manifestatiune dovedesce o continua isbucnire de spiritul opusionale în Cas'a magnatiloru și prelatiloru, în scurtulu timpu de cinci septemani, decandu si-a începutu noulu guvern activitatea. — Mai observăm, că marii prelati pana acuma în majoritatea loru se tienu rezervati, dar — nime nu se astépta din parte-li la spriginire órba a noului guvernii.

Vremu se dicomu, că nici acestui ministeriu nu i suride tocmăi fortun'a cu ochii legati. —

Viena, în 11 aprile 1875.

Credintiosi patriei în care am crescutu, și poporului din care ne am nascutu, cugotările și simtirile noastre nu se potu departă de pamentulu și trupin'a materna.

Cu tóta ardorea animeloru june, cu tóta puterea dorintiloru, sperantiloru și aspiratiuniloru noastre, nisuiam la fericirea patriei și a poporului nostru romanu.

Candu se fericesce poporulu și patri'a e ferice, ér sorte poporului e insasi sorte fii-lorui sei.

Subsemnatii fii ai Transilvaniei și Ungariei, ajunsii odată la consciință acésta, ne simtimu totu mai strinsu cu venitorulu nostru legati de sörtea patriei și a natiunei noastre. Si cu câtu acésta legatura devine mai forte, cu atât mai mari sunt bucuriele și suferțiile, cari se straplanta ca fulgerulu dela parinti, frati și surori în animele noastre.

Astfelu ne bucurăm impreuna cu iubiti nostri de acasa în momente de celea ferice, candu cu admiratiune vedemu destinsi barbati ai poporului nostru, luminati patrioti

luptandu-se fora frica și cu tóta forti'a ce li o dá o inalta consciință de dreptu și de dreptate — pentru libertățile ne alienabili ale patriei și ale natiunei noastre; dar greu și amaru ni vine, daca trebuiesce se audim de neștielegeri și sfasieri intestinale ale poporului romanu, de rea vointia, de osti respite și de desertiuni dela seculu stindardu alu causei patriotice romane.

Intr'unu asemenea momentu de nelinise și mahnire interna, venim a ne exprime simtiemintele și aspiratiunile ce le nutrimu fatia de bravulu și iubitul nostru poporu și de demni aperiatori ai sacrei cause nationali.

Cea-ce ne impinge, cu o magia putere la acésta manifestatiune juna, este trist'a convicțiune despre periclitulu celu mare, ce ameninția cu putredine pana si radeoin'a nationalității noastre tocmăi în timpulu celei mai gigantice desvöltări a ideiei de nationalitate.

Abia scapatu din servitute, poporulu romanu se simte espusu unei nóue, și mai infricosiate selavie. Acésta este sclavi'a morale — catona aurita, ¹⁾ cu care se încerca crudele poteri inamice a ne injugă din nou, la carulu loru triumfale.

Intregu mecanismulu unei politice violatörice și totu odata corumpetorie se pune în lucrare spre a stinge cu incetulu simtiulu de onóre, de dreptate și libertate din peptulu Romaniloru, foculu acestu ddiescu, care a încalditu tóte spiritele inalte și nobili dela începutulu istoriei.

Bunulu celu mai scumpu, care mai antaiu redica pe omu la demnitatea sa, care formédia bazea adeverata a libertății individuali, civice și nationali în statu, motorulu principale alu culturai gintiloru — limb'a materna, ni se ataca cu armele cele mai rafinate a-le unei legelatiuni și administratiuni, straine cerintiloru desvöltării noastre patriotice nationali.

Óre acésta nu e destulu, se mai enumerăm acé inea și multele alte neajunsuri, cari bătuescu sörtea poporului nostru? — Si poi câtu suferim cu acestu poporu se nu dăm expresiune ougetărilor ce ni agita tóta firea?

Ne aducemu a minte de cuvintele ce le a respicatu Fabiu în Senatu: „Candu, dise elu, marea e liniscita, lesne se pôte conduce nai'a asupra valuriloru line; candu inea se apropia fortun'a și valurile se redica isbinda-se cu vementia de parții corabiei, atunci în unu momentu atâtu de grave, trebuiesce încordata tóta puterea barbatéscă, și cu mana tare dirigită carm'a, daca este ca corabi'a se nu se cufunde.“

Unu nou și greu viscolu intrunta astadi și nai'a sperantiloru și aspiratiuniloru noastre, drépt'a causa a poporului romanu.

Cu cea mai adunca infriștare întieleseramu dara, că tocmăi acum, — candu după atâtea nefericiri cu dreptu se astéptă, ca tóte braciule romane, odinóra glori'a patriei și spaim'a inamiciloru ei, se se rennesca spre a mediloc' o secura și puternica carmuire a intereselor noastre nationali — stau a se nasce nóue desbinări în sinulu poporului nostru.

Ce suntu tóte inimicitiele lumii, ce este insasi puterea elementaria a naturei, pe langa acestu reu infricosiatu, care desparte pe parinte de fiu, pe frate de sora. Gandindu-ne la elu ni se infaciesidia tóte iconele inficatorie din istoria trecutului nostru — foculu infernal alu unei pasiuni daboritorie de totu ce e forte, bunu și frumosu, negrulu pecatu carele a adusu pe Romanu, candu va domnu alu teritoriului seu — la sapa de lemnu.

In faci'a unui periclu ca acésta, junimea romana din Trania și Ungaria nu mai pôte se retaca, cecece i jacu la anima, și detori'a ei este a-si exprime simtiemintele ou voce tare, ca se o auda intregu poporulu.

Ca unii, cari facemu parte din junimea acésta, ca juni romani, voim, dorim și aspirăm la uniunea tuturor Romaniloru de bunu simtiu — sub sacralu stindardu alu causei dreptu romane. ²⁾

¹⁾ Dar — de unde aurita? In ticalosi'a noastră comuna, la carea ne-au adusu domnii stepani de 8 ani ai tierii, nu mai pôte fi vorb'a de catene aurite pentru romani! N'au mai remasu atari nici pentru magiari. Este feru crudu și ruginitu, cea-ce alta data pare a uru! — Red Alb.

²⁾ Marturisim, că generalitățile și unele ambiguități din acestu actu, ce este se fie o manifestatiune nobile a junimei noastre din Viena, abia erau calificate d'a ne induplecă se li facemu locu în pré angustele noastre colóne, deca nu puneamu multa temeiu pre asigurarea, că

Dreptu acea ne grabim a depune tributulu simtiemintelor noastre de iubire, stima și devotamentu, în manele tuturoru barbatoru romani, cari cu fapt'a, cu caracterulu firmu nationalu, cu patriotismulu loru desinteresatu, s'au probatu în tóte timpurile, cari au luptatu în lupta neobosita pentru dreptulu tierii și alu poporului romanu și a li dice: Tienemu cu totu sufletulu la stindardulu causei dreptu a poporului romanu, la drapelulu egalității patriotice nationali care în anul 48 s'a redicatu în vedi'a lumii, anuciandu redesteptarea și renascerea universității politice a Romaniloru și pe cari voi demni barbati fati aperiatu si-lu aperiati ou constantia și curagiu neinfrautu.

Totu Romanulu binesimtiatoriu trebuie se se grupede astadi în jurulu acestui stindartu, care singuru pôte se reunésca și se tiena la olalta óstealuptatoriloru pentru libertate constitutionalu, pentru nealienabile drepturi ale marelui principatu alu Traniei și ale poporului romanu din acésta țiera și din Ungaria, pentru limb'a și literatur'a romana.

Uitate să fie neajunsurile trecutului; astadi avemu se socotim cu presentele, și acésta se i dedicăm tóte puterile noastre.

Suntemu convinsi, că întreaga junimea romana din Trania și Ungaria, va urmă esemplului nostru, exprimandu-si în momentulu acésta gravea alipire de aperiatori adeverati ai intereselor de viétia romana. ³⁾

Astadi suntu numai simtiemintele din anima juna sincera, carora le dăm sboru catra casa; mane inse vomu fi gata a intră în servitiulu patriei și natiunei noastre și a immulti sirurile combatentiloru pentru binele și fericirea ei.

Georgie Baiulescu, med; Aurelianu Beliesiu, techn; Valeriu P. Bologna, techn; Stefanu Bodiu, silv; Moise Boeriu, pedag; Octavianu Blasianu, med; Teodoru Ceantea, cand. de prof; Ioanu Cloaje, med; Drnd. St. N. Ciurcu, med; Nicolau Fagarasiu, techn; Hanganuti, med; Basiliu Michailu Lazaru, techn; C. Moldovanu, med; Zach. Mogă, techn; Drnd. I. Neagoe, med; Nicolau Neamtii, techn; Ioanu C. Popasu, techn; Ioanu Pamfilie, techn; Victor Popu, silv; Const. V. Popu, jur; Teofilu I. Ratu, techn; Alessandru Grama drnd. în teol; Emanuile Sidoru techn; On. Tilea, techn. ingin; St. Velovanu, cand. prof; Drd. Ioane Popu med; Dr. Hosanu, med; Ioanu Baiulescu techn; G. Sierbanu sil; Drnd. P. Vladu; Drnd. N. Calefariu; Drnd. Ioane Anca; Drnd. Emiliu Filipanu. —

Jadani, 6 aprile 1875.

(O întemplantu memorabile, o cadere din ceriu, cum dice poporulu!) În 19 a lunei lui martiu, între 4-5 ore după mediadi, caditu în comun'a noastră, cu o detunare și siuerare infricosiată, carea s'a auditu de parte în jurulu comunei, unu Meteoru, ce a venitu de catra nordu spre rasaritu. *) Meteorulu acésta în caderea sa s'a spartu inea de susu, din atmosferă, în mai multe bucăti, dintre cari șesce picara în comuna, din cari cea mai mare érá grea de 10 loti. După tóte semnele a trebuit se fie mai multe bucăti, inse pan'a

junimea din Transilvania și Ungaria, în cöntielegere și solidaritate fratiésca, aspira la uniunea tuturoru Romaniloru de bunu simtiu sub sacralu stindardu alu causei dreptu romane. Atât'a ni ajunge, ca se vedemu, că tenerimea nu apróba scopulu separatistiu, carele pururi'a a fost mörtea noastră politica-nationalu. —

Red Alb.

³⁾ Apoi — asiá credemu, că toti se tienu de aperiatori adeverati, ba unii chiar — de eschisiminte adeverati. Noi, cum diseramu mai susu, pe separatisti — nu li tienemu de aperiatori adeverati; de asemenea nici pre extremisti. Junii nostri, daca voiáu a se manifestă, dora mai bine faceau a se întielege cu colegii loru de pre aiuriá și apoi a o face într'o directiune explicita, adeca ferita de ambiguități și generalități plastice. De altminte — Ddiu se li asculte și implinésca dorintiele caste si pie din peptulu nestrucatu! — Red Alb.

^{*)} Deca caderea s'a întemplantu cu mare tunetu și siuerare, apoi se fii convinsi, că meteorulu a trebuit se fie multu mai mare, decâtu acele bucăti ce s'au aflatu, în Jadani; și este pré probabile, cumca acele franture mice ce s'au aflatu, sunt numai o parte mica, asverlita într'acolu la spargerea din atmosferă a meteorului principale, ce va fi caditu dora departe aiuriá, și trebuie se fie de dieci de ori mai mare. — În astu-feliu de casuri, ai nostri pururiá ar trebui mai antaiu de tóte o parte din aflatele bucăti se o pună bine pe sém'a și intru interesulu nostru scientificu nationalu. — Red.

cuma ou s'au aflatu tóte. Ieri în 5 a lunei curinti, comun'a noastră fu cercetata de 2 membri ai societății naturalistiloru din Budapesta, cari petrecura la noi dóue dile; unulu dintre accesia érá Dlu Krenner, custodele museului pestanu în departementulu mineralogicu. Acei'a deci impreuna cu pretorele cercului luandu vre-o 30 de copii din scóla, mersera preste campu pentru de a mai caută bucăti din meteoru. Resultatulu cautării loru fű, că mai gasira dóue petri mai mici, un'a în forma de piramida, ér alt'a în forma de lespede dintr'unu octaedru, acésta inse se sparse în dóue de aflatoriulu ei, unu pecurariu. Amintitii domni de la societatea naturalistiloru venira la noi în urmarea aretării și recercării comitelui supremu alu nostru S. Ormos. Meteorulu se constată compusu din pètra cu parti-celle de feru asiá numitu „Nicolu“. Dorere că tóte acele bucăti dlu subpretore Ille le confisică și le duse la dsa, și ori-cátu am rogatu pre economii comunei noastre, ca se-mi aducu și mie un'a pentru de a o poté tramite Academiei romane din Bucuresci, pan' acuma spre nospusa parere de reu — nu-mi adusera. Asiá este romanulu; la porunc'a domnilor dă si ce nu se cuvine; ér pentru sine nu se ingrigece de feliu. I. Istinu, parochu.

De pre Berzava, în aprile 1875.

Sinodele noastre discesano se apropie cu pasi rapedi și toti credintiosi le acceptăm cu acelasi sentiementu de doru, casti primavér'a, ce topesce ghiaci'a și invia natur'a amortita, casti pascele frumose, pompos'a serbatoare de inviare și de triumfu a virtutii.

Astéptăm revenirea sinodelor noastre diecesane, cu pre revenirea unui sore, carele se demortiesca poterile noastre din tóte punctole de vedere, spre a desvöltă printrinselu o viétia după cum a întieles'o Mantuitorulu.

Mostenirea ce ni lasara tempurile trecute este semburile discordiei ce a implutu de rugina legaturile iubirei dintre noi, ne tiene mereu totu isolati în intunereculu ignorantie, ni a subminatu credinti'a și speranti'a în viitorulu nostru, și ne impedita se nu scim a traí în unire, ci a duce o viétia de osenditi.

Sinódele noastre diecesane de pona acuma ni-au adusu multe și mari imbunatatiri în biserică, séu celu pucinu au cautatu a pune începutu bunu pentru acestea; dar nóue credintiosiloru în necasurile ce îndurăm, ni-ar fi spre mare mangaere, candu dinsele s'aru ocupă și mai afundu cu preceptele dlui Cristosu, carele luptand contra intunereculu a diu: „Mergoti și invetiati,“ și „asiá se luminedie lumin'a vostra inaintea omeniloru, ca pricepundu accestia realulu, se pré-marésca pre Creatorulu.“ — Dorim acésta dela Sinode, pentru că lumin'a, ce respandescu între noi scólele noastre, pucinu corespunde scopului acestor precepte sublimi; érá în biserică nici macaru cazan'a nu se mai aude.

Scólele ni sunt uniculu isvoru de luminare, dar scólele noastre stau forte reu.

Scólele populari au numai câte unu invetiatoriu; érá fortiele unui singuru invetiatoriu nu mai ajungu astadi spre a reversá destula lumina. Scólele cu câte doi invetiatori sunt rari la noi, cele cu trei și mai rari, cu mai multi nici de cum.

Si de aci trebuie se începemu, căci fora scóle populari bune — nu potemu naintă. Trebuie se ne ingrigim atâtu de invetiatori, câtu si de unu planu potrivit alu invetiamentulu.

Óre cum ar fi, deca prootimea noastră aru lucră dimpreuna cu invetiatorii la luminarea și creșterea fragedei tenerimi? — Si fire-ar posibilu, că unde nu se pôte platí unu alu duoilea, alu trieloia etc. invetiatoriu, se se aplica ca atare celu mai calificatu dintru parochi, pre langa o recompensa de 1/4 de salariu invetiatorescu? — Standu si prootimea în legatura mai intima cu scóla, suntemu plecati a speră, că si credintiosi mai multu s'ar interesá de scóla. Că-ci d. e. sunt la noi comune bisericesci, cari numera pona la 300 de odrasle, dar abia 15, 18 multu 24 dintrinsii se facu partasi de lumin'a mantuirei, de invetiatura. —

Planulu de invetiamentulu popularu, ce decurundu l'a impartitu în diecesa Ilustritate Sa, bunulu și laboriosulu nostru Episcopu, face era pre terenulu nostru do

luminare, si totusi este forte mancu in multe privintio pentru imprejurarile in cari traimu.

Studiile reali si cu deosebire cele privitorie la agricultura si insasi agricultura, precum si economi'a nationale ar trebui seriosu cultivate in institutetele nostre pedagogice si mai cu seama in cele teologice. Pentru-ca potemu dice peste totu, ca poporul nostru este agricultoriu, si preotimea precum si invetiatorii, cari ni sunt luminatori, inca traescu din agricultura, sunt singuri agricultori. Atunci sesiunile nostre parochiale ar deveni totu atatea scole agronomice si gradinele scolare totu atatea institutete practice de horticultura.

Este deci o necesitate urgenta, ca se se statoreasca unu planu de invetiamentu mai corespundietoriu si se se cercu modulu cum se potta fi barem cate duoi invetiatorii in scolele nostre.

Voindu apoi a ave organsate bine scolele poporali, trebuie se reflectamu la scolele de fetitie, caci prin mame se formedia in mare parte viitoriulu fie carui poporu.

Apoi daca scolele poporali, atatu pentru copti, catu si pentru fetitie, ar fi puse la cale — va trebuie se ne grigimu de scole superioari, caci acest'a inca este o lipsa forte semtita, de ora ce adese vedemu pe copii de ni nostri ca slabescu din crescerea romanescu, cercetandu institutete straine in etatea mai juna. E mare lipsa deci si de scole superioari.

Ac'i s'ar pota ajuta prin infintierea unui fondu anume in fiecare protopresviteratu, si dandu fie care comuna cate 50 fl. la anu in 10 ani, pre langa o administrare buna s'ar pota redica mai multe atari scole.

Peste totu dorimu, ca sinodele prossime se se puna cu tote puterelo pentru a deslega costiunea de atari reforme necesarie pe terenulu invetiamentului. Intardiarea aduce mari daune; deci ce potemu face astadi, se nu lasamu pe mane!

L. Uniadora, martiu 1875.

Preotimea romana in tempurile cele mai vechi forte adesea a fost persecutata sub diverse preteste, in adeveru inse pentru ca ea a fost invetiatoriulu de care poporul asculta pana astadi cu mare supunere; si apoi de aci ori si candu nu poteau domni se-si ajunga scopulu cu poporul romanu, se acatiau de preoti si li asupriau, invinuindu-i de agitatori.

Multe au a suferi preotii romani se astadi dela ingamfatiei protegeati prin sistemulu actualu, cari nu se sfiescu pana chiar se in congregatiunile comitatense a arunca preotiloru nostri, ca ei sustienu pentru folosulu lor propriu credintia desiarta si obiceiurile rele in poporu. Preotii sunt cam dedati cu asemeni maguliri; de aceea ei tacu adese. Omulu obicuitu a rabda, tace — o data, de doua ori; dar candu malitia merge pre departe, atunci nu ai ce face, cautu se respondi atacatoriloru pe nedreptu, asi cum merita.

Voiu ca se espunu aci o scena petrecuta in Opidulu Ila, cu ocaziunea asentarii din lun'a curinte. In decursulu asentarii au venit unu casu de reclamatiune inainte si se pote ca documentulu estradatu de respectivulu prootu nu va fi fost dupa tote formele. De aci si-au luat anas domnulu vicecomite, Szereday, a dice ca: preotii romani nu sunt in stare a da estrate dupa cum acelea se ceru.

Mai inainte de tote am aci a face atentu pe acestu domnu, ca s'ar fi cuvenitu a dice, ca respectivulu prootu, carele a datu acelu documentu nu a sciutu a-lu da dupa cum s'au cerutu; nu i era inseiatu a atacu prin asemeni cuvinte unu corpu moralu in urm'a unui casu ce i obveni. — Apoi ni-ar placu a sci, ca ce ar dice si dlu vicecomite daca unu prootu romanu s'ar sprime in vre o adunare, ca domnii ampoiati magiari politici din comitatulu Unedorei nu-si pricepu chiamarea lor? Seu ca dlu vicecomite Szereday nu-si pricepe chiamarea sa? Au ar pota dlu Szereday se estrade unu actu in limb'a chinediesca? — Mirati-ve, ca vi si dau preotii romani estrate, cari tiparite fiindu in limb'a magiara, li se tramitu din oficiu spre implerea rubriceloru. Si oro pentru ce nu se tiparescu acelea in limb'a romana, deca servescu pentru poporul romanu si se dau prin oficiu romanu?! In casulu acest'ati ave cuventu a critica preotimea romana. Pretindemu deci in intielesulu legi, ca in venitoriu ori ce actu s'ar cere dela noi, formulariele se fia tiparite in limb'a romana, er pana atunci spunemu dlui Szereday, ca cu ce dreptu clasifica dsa pe preotii romani de omeni cari nu-si potu impleni oficiulu lor, nepotendu imple formularie in o limba ce nu e a lor si nu o sci — cu acelasi lu-classamu si noi pe dsa de atare, caci chiar asi ar face si dlu-lui

daca i s'ar tramite formularie in o limba ce nu o cunoce.

Nu i a fost destulu mentionatulu domnu cu acest'a, ci de altadata mai dede prootimii nostre si o alta lovitura, dicendu ca preotii romani sunt privilegiati a se imbogati.

Ac'i se vede mai de aproape intentiunea dlui Szereday et. cons. Ei adese cece ca se destepu o desbinare intre poporul nostru si preotimea acestui-a, ca astu-feliu se ajunga preotii seraci si apoi ca atari omeni plecati a celoru mari, si de aci instrumente chiar contra poporul nostru. Sersca lume! li-ar placu domniloru, deca ar vodé pre preotii nostri stentios si puru-re aplicati pana la pamentu.

Deca vom interpretat inse acesta expresiune, atunci vem vedé catu de bine si-precacalédia acestu domnu espressionile sale, ca ele se aiba rezultatulu doritu de elu. — Pe contulu cui intielesu dlui Szereday, ca unu preotii romani privilegia a se imbogati? — Negresitu pe contulu poporulu. Apoi spuna ori cina, ore pote tacé omulu cu bunu simtiu la asemeni insinuatuni, dara mai vertosu preotulu carele e chiamatu a face totulu spre fericirea poporulu?! — Deca vom merge mai departe cu interpretarea, urmédia, cum s'ar dice intr'unu limbagiu vulgaru privilegia „a se imbogati pe contulu cui va?“ — Circumscrierea cea mai potrivita va fi negresitu „a se folosu de nescintia aceluia, pe contulu cui voiescu a se imbogati,“ prin urnare a-lu insielu, a-lu bef.

Ac'i dara nu incupe nici o indoicla ca dlu Szereday dorece a vedé poporul romanu paresindu svatulu preotiloru, ca a unora omeni ce traescu din spinarea lui si nu merita, caci nu-si cunoce chiamarea; se insiela inse tare candu crede a-si ajunga scopulu prin atari apucatori. Poporul romanu a ajunsu a sci, ca ce facu preotii pentru binele seu si aude de la bestrani ce a suferita preotimea de mai nainte pentru aparea tieranului romanu asupritu. Candu seie inse poporul romanu, ca preotii grigiescu de starea lui sufletesca si materiale, pentru vietia viitoria si cea de facia. — acio apoi si aceea ca insusi domni, casl Szereday, sunt cei ce i sugu sangele ca si lipitoriele, fora de a poté trage dupa ei ce-va folosu. De aceea o spunemu atatu dlui Szereday catu si tuturoru celoru de caliberulu seu, ca desierte li vor fi inercarile de a negri pre preotii romani si astu-feliu a-i despoia de trecerea ce o au la poporul nostru; caci acest'a pricepe intentiunile domnesci si scie ca unicii mangaiatori in necesari si spriguitori si svatuitori in tote tempurile li sunt preotii. Nu este si nu va fi dara potera straina, care se desface pe poporul romanu de inerederea ce o are in preotii sei, si asi preotii romani totu preoti romani vor remane, er din vicecomiti, daca vor purescu totu asi, nu va fi raritate, daca vor deveni erasi Postmeisteri. —

Unu prootu romanu.

Interpelatiune,

resp. provocare si rogare

catra ven. Consistoriu din Caransebesu!

Intr'o adresa, resp. cerere de desluciri catra Redactiunea Albinei, dlui Ilie Popoviciu din Jebeliu in Banatu, in numele mai multora si sub sigilulu comitetulu parochialu, prin mai multe date si argumente desvolta propriamente o interpelatiune, resp. provocare si rogare catra mai susu titulatu v. Consistoriu — in sambure de acestu cuprinsu:

Consistoriulu ca parte, a datu d-lui prootu Gr. Radovanu o sesiune parochiale vacante in arenda cu 208 fl.

Parintole a respunsu numai 120 fl, restulu n'a fost in stare a-lu responde nici dupa repetite admonitiuni.

Din acest'a cauza Consistoriulu prin dlu protopopu, toemai in diu'a florteloru vinca suspinde de la oficiu si beneficiu pre dlu prootu Gr. Radovanu.

De aci intrebarea este:

Pote se fie cu cale, permisu dupa legile civili si sacre, dupa mintea sanetosa chiar, ca unu Consistoriu ca parte, elu insusi ca judecatoriu, pentru o detorta de caracteru de dreptu privatu, se suspinda dela oficiu si beneficiu pre unu prootu?

Pote-se justifiá naintea lui Ddieu si a omeniloru, ca pentru astfelu de cauza, crestiniu se fie lipsiti de pastorinulu lor sufletescu?!

Si acum de aci se tragu consecintie asupra veneratulu Consistoriu, consecintie pre cari — ar fi pecatu a le publica. Destulu ca pre calca deductiuniloru se ajunga acolo, ca von. Consistoriu asupra planzoriloru poporulu in contra abuseriloru si fora-de-legiloru preotiesci — cu anii nu aduce judecata, dovédindu ca de dorerile crestiniloru, in privintia caroru este chiamatu si dotoriu a judeca, nu i pasa; precandu intr'o cauza de pretensiune a sa propria, iute aduse cea mai dracónica judecata fora tota competintia si cuviintia!

Atat'a credemu ca ajunge. —

Spre scire!

Avisati si resp. pofiti atatu din partea v. Consistoriu alu A r a d u l u i, catu si prin PSSa dlu Eppu alu Caransebesiului, anunciamu: cumca sinodulu eparchiale si alu unei si alu altei Diecese este convocatu si se va intruni pe domineca Tomei, in 20 aprilu cal. vechiu a. e.

Publicatiuni tacsabili.

Concurre:

Prin decisu venerabilelu Consistoriu din Caransebesiu dd. 2 aprilu a. e. nrlu 271/bis. 1875, s'a sistemiatu postulu de capelanu pre langa parochulu din Satulu-nou, Pavelu Militariu, pentru a carui a implinire se escriu prin acest'a concursu — pre bas'a amintitulu decisu cons. din cause gravi, exceptiunalmente — cu terminu de trei septomane din diu'a de astadi.

Dotatiunea capelanulu constu: in una a trei'a parte din sesiunea si din tote venitele parochiale.

Alegerea se va intempra in domineca Purtatoriloru de miru, adese in 27 aprilu a. e. st. vechiu, pana candu au se-si tramita concurrentii petitiunile lor, instruate conformu Statutulu org. bis. Pre onoratulu d. Protopopu Simeonu Dimitrieviciu in Panciova. Satulu-nou in 6 aprilu 1875 st. v.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine: S. Dimitrieviciu mp. protopresbiterulu alu Panciovei.

Devenindu postulu de invetiatoriu la scola comunala romana de clasea I. de baieti din Satulu-nou vacante, pentru implinirea acestui postu se escrie concursu cu terminu pana la 11 maiu cal. nou. —

Emolumentele sunt: a) Salariu anualu in bani gat'a: 400 fl. v. a. b) 4 orgii de lemne; c) corlelu liberu in natura si o gradina de 800 stangeni patra.

Compotitorii voru ave se-si tramita petitiunile loru bine instruate scaunulu scolastecu din Satulu-nou, prin pretur'a cercuala din locu, pana la terminulu susamintitu; petitiunile mai tardiu tramite nu se voru lua in consideratiune. Concurrentii au se alature petitiunei loru si o declaratiune, cumca in casu de voru fi alesi, se doblega a tiené cantarea in biserica fara de a prinde vreo remuneratiune pentru aceea. —

Satulu-nou (B. Uffalu) in 11 apr. 1875. 1—3 Scaunulu scolastecu.

Pentru vacanta parochia din comun'a Susani, protopopiatulu Fagetulu, prin acest'a se scrie din nou concursu.

Emolumentele sunt: Una sesiune parochiale de 32 jugere, stola si birulu dela 120 de case si 1/2 jugeru de gradina intravilana.

Doritorii de a ocupa acestu postu au a-si subterne recursele lor, instruate in sensulu statutulu org. bisericescu si adresate comitetulu parochialu, — domnulu protop. Atanasiu Ioanoviciu in Fagetu, pana la 15 aprilu 1875 v. candu se va tine si alegerea Susani in 23 martiu 1875. 3—3 Comitetulu parochialu.

Pentru intregirea parochiei vacante din comun'a gr. or. romana Siopotulu-Nou, Comitatulu Severinulu, protopresbiteratu Mehadiu, se escrie concursu pana in 15 aprilu 1875 st. v. in care dia se va tine alegerea.

Venitulu anualu se cuprindedin 133 fl. plata fiesca, in locu de stola si biru, si una sesiune de pamentu, cu quartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acest'a parochia au a-si tramite recursele, insruate in sensulu

statutulu organicu si adresate comitetulu parochialu, catra Dlu. protopopu Mihailu Popoviciu in Orsiova-Vechia.

Siopotulu-nou in 30 martiu 1875. 3—3 Comitetulu parochialu.

Spre ocuparea postulu de invetiatoriu romanu gr. or. in Comun'a Monostoru, Comitatulu Timisiorii, — care postu este indiestratu cu emolumentele urmatorie: 160 fl. v. a. bani anuali, 6 fl. pausiale, 60 meti de grau, 4 orgie de lemne pentru invetiatoriu, 18 orgie de paie, din cari are a se incaldi scola; 2 lantie de pamentu aratoriu de I. clase; cartiru acomodat cu 1/2 jugeru de gradina pentru legumi — se deschide Concursu pana in 4 septemane dela prim'a publicare, pana candu concurrentii au a subterne recursurile loru bine intocmite, in intielesulu Statutulu org. — domnulu Inspectoru scolaru Nicolau Cosariu in Timisiora — si a se presentu in comuna spre aretarea dotoritatiei in Cantu si Tipicu. —

Monostoru, 28 martiu 1875. 3—3 Comitetulu parochialu.

Prin stramutarea preotulu de pana aci in alta parochia, parochia romana ort. or. din comun'a Valea-mare, (de langa Pogoniciu,) deveni vacante. Deu pentru implierea acesteia, se deschide concursu cu terminu de sieste septemane dela prim'a publicare.

Emolumentele impreunate cu acesta parochia sunt:

a) una sesiune de pamentu, din care 18 jug. catastr. sunt pamentu aratoriu, 2 fenatui si 10 tufetu;

b) dela fia-care casa rom. ort. locuita, cate 1/4 motir. austr. (10 oche.) de cucurudiu; aflanduse 93 astfelu de case;

c) competentiele stolari, dupa stola vechia.

Ceicevoiescu a ocupa acest'a parochia, suntu avisati a-si tramite petitiunile lor, indiestrate cu documentele necesarie, la dlu prototeru tractuale in Jebelu (Zsablyi); er pentru ca se fia cunescuti parochieniloru, pana la pusulu terminu, intru o dia de domineca seu serbatoria, se se arete in comuna.

NB! Alegendu-lu preotu, cu tempulu pote ave si corlelu liberu cuvenitiosu, pentru ca spre edificarea acestui a esista deja unu fondu de 600 fl. v. a.

Valea-mare in 16 Martiu 1875. 3—3 Comitetulu parochiale.

Pentru vacantea parochia din comun'a Branesci, protopopiatulu gr. or. romanu alu Fagetulu, se escrie din nou concursu cu terminulu de 6 septemane dela prim'a publicare in foi'a „Albina“.

Emolumentele sunt: una sesiune de 32 jugere, intravilanulu parochialu de 1/2 jugeru, birulu si stola usata dela 140 de case. Doritorii de a ocupa acest'a parochia au recursele, instruate cu tote documentele ce se receru in sensulu statutulu org. si adresare comitetulu parochialu, a le subterne dlui protop. A tanasiu Ioanoviciu in Fagetu. Branesci, 7 martiu v. 1875. 3—3 Comitetulu parochialu.

Pentru statiunea invetiatoriesca din comun'a Costeiu, protopopiatulu Fagetulu, se escrie din nou concursu pana la 23 aprilu 1875 st. v.

Emolumentele sunt: 300 fl. v. a. in bani gat'a; 10 orgii de lemne; 8 fl. pausialu pentru curatirea si incaldirea scolei; 5 fl. pausialu de scrisa, cartiru liberu cu grasidu si 1 jugeru de gradina. Doritorii de a ocupa acest'a statiune, au a-si tramite recursele instruate in sensulu statutulu org. bis. adresandu-le comitetulu parochialu, catra dlu protopopu Atanasiu Ioanoviciu in Fagetu.

Costeiu, in 7 martiu 1875. 3—3 Comitetulu parochialu.

Loculu de cura

pe
INSUL'A MARGARETEI,

in nemedilocita apropiare de capital'a Budapesta.

Temperatur'a fantaneloru artesice de 35° R. — Cade de porcelanu si de marmure, precum si separe in petra, si cu aparate de duste, — partie de parcu marete, — 300 de odai provédute cu totu confortulu, — salonu de conversatiune, — gazete din tiera si strainetate, — musica pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei Margaretei s'a folositu cu succesu favorabilu sunt:

Podagra, — reumele la incheieturi, de musculi si de nervi, — inflamariile cronice de incheieturi si de pele, — contractiunile si intepenirile dupa podagra, vatemari esterne si tifus; bólele cronice de pele; — dorerile ce provinu de la vatemari din afora seu de versatu; — plagele dorerose; — petr'a din besica; — impededarile in monstruatiune, etc. etc.

S'au folositu cu buna succesu termele in intru, la morbulu catarului chronicu de stomacu, si de pantee. — Pe insula se afla spicieria. Dr. Verzar este mediculu ord.

Se concede scadiementu in pretiu — la abonamentu seu cumperare impreuna de bilete pentru bai si pentru vaporu.

Locuitoriloru pe insula li se facu favoruri atatu la bai, catu si la vaporu. Comunicatiune cu capital'a in fie-care ora cu vaporulu.

Sesonulu de vera se ncepe la 1. maiu. Comande pentru locuintie primescu

Inspectoratulu
de pe Insula Margarete, p. ult. Buda-Vechia.

Observăm,

Că acestu duplu nrul alu fôiei năstre este celu din urma, ce mai spedim, tuturor pnumeraților nostri de pe patrariulu primu, adeca și acelu ce încă nu si-au renoitu abonamentele, în speranță că si-le vor renoi cătu mai curenđu. —

Redact.

Budapeta, in 10 23 aprile 1875.

Avendu acêta de facia fôia a suplini nrulu de pasci, venimu a dice onorabilor nostri cetitori, din adunculu animei năstre, unu

Christosu a inviatu!

N'avemu trebuința să spunemu, căci totu sufletulu romanu nesticatu o sente, între ce impregiurări traimu, o sente, cumca ne aflăm în mari necasuri, din anu în anu totu în mai grele lupte, pentru cultura și essistintia nationale, pentru supremele bunuri omenesci și crestine, deveniti asiă dicendu straini — în patriă năstra stravechia, fora tōta mangaierea de susu, de la separitorii, caror pururiă ne-am aretatu atātu de credintiosi, și de secli atâtea sacrificia am adușu!

În astfelu de situațiune grea și trista, numai un'a nu ni-a parasitu, credința firma în Ddieu și dreptate, fora de cari societățile omenesci, asiă numitele staturi politice, nu pot să țina multu, ci înseibatacindu-se, au să se derime și să pēra, și să faca locu — celoru cu Ddieu și cu dreptate în anima.

De acêta ni aduce atātu de viu aminte serbatoarea serbatorilor, serbatoarea invierii Domnului, aniversarea triumfului lui Ddieu și alu dreptății peste retacirile și nebuniile ômenilor de la putere, și — de aceea noi, în medioculu necasurilor și suferinților celor mari sentimu bucuria și mangaiere, și strigăm fratilor de o sôrte și de o credința cu noi:

Christosu a inviatu!

Mari și multi sunt contrarii nostri, ca și a tuturor celor apesati, batjocuriti și goniti pentru dreptate; dar — care poporu sub sôre, atunci candu serios a început — în contra tiranilor și seculari — luptă pentru adevăr și dreptate — n'a întempinat asemenea de mari și multe greutăți! Și — care poporu, deca elu cu credința în Ddieu și în dreptate, și cu sinceritate și firmitate și-a continuatu luptă siruri de ani, n'a invinsu în fine și nu s'a redicatu și emancipatu?

Istoriă nu cunôsce nici unu poporu, carele să fie peritu în astfelu de luptă; dar cunôsce o multime de popôra — mce și mari, ce s'au prepaditu și risipitu fora luptă, pentru că nu au avutu credința în Ddieu și dreptate, condițiunile unei lupte eficaci. De aceea noi diu'a santelor pasci o salutăm pururiă cu anima plina de mangaiere, căci ea ni arêta celu mai sublimu esemplu de credinței în Ddieu și în dreptate, de luptă gloriôsă pana și contra portilor iadului! Și de aceea noi, avendu aceste în vedere, salutăm întregu publiculu nostru cu parolă dilei, cu — **Christosu a inviatu!** Si suntemu convinsi, că toti Romanii de anima și spirit, întru asemenea credința casl noi, ni vor responde cu o gura:

Adeveratu că a inviatu!

Budapeta in 22 aprile n. 1875.

Dupa cum esu astadi la lumină di lei datele și documentele diplomatece — în două privințe, în două cestiuni mari, despre cari lumea începuse a nutri temeri, că pot să provôce nu numai încurcature și conflicte politice, ci chiar și resbelu, — asiă pare, că nu existe cauza de a nutri și mai departe acele temeri, fiindu ele prin desluciri destulu de secure, mai peste totu lipsite de temeu reale.

Mai antaiu este cestiunea disputei diplomatece între Germania și Belgia, pentru agitațiunile clericalilor, precum noi o esplicaramu acêta cestiune nainte de 8 zile.

În acêta privința, publicandu-se ambele note ale d-lui Bismark, un'a dela 16 fauru, ér cea mai nôna de la 15 aprile a. e. ele atātu de diplomatiă și publicistică germană, cătu și mai vertosu în parlamentulu Angliei se splicara întru acelu întielesu, că — d-lui Bismark nici a minte nu i-a fost, a constringe pre Belgia la modificarea legilor sale și astfelu a influința și prejudecă nedependința țierei, ci densulu simplu numai si amicalmente a trasu atentiunea guvernului belgiann asupra nesuficienței legiloru de prin tôte țierele, chiar și din Germania, pentru aporarea țierelor vecine de agitațiuni dusmanose și daunose spre turburarea păcii; și — nu a poffitu Bismark completarea acestui defectu în legi — numai în Belgia, ci a doritu cōntielegere diplomateca între tôte staturile pentru asemenea scopu.

Pe langa acêta, ambele note sunt scrise în tonu de totu amicale. Si asiă se vede că nu este cauza de ingrigiri și turburări. Celu multu de potu să duca la unu congressu și o încercare de regulare generale a cestiunei sulate de dlu Bismark. —

Cealalta cestiune este, pentru tractatele sêu convențiunile comerciale ce Austro-Ungaria tocmai lucra a închiaiă cu Romania, fora întervenire și resp. consensulu Turciei, carea pretinde din partea sa dreptulu de întervenire și consentire.

În acêta privința ér în parlamentulu Angliei se dedita esplicările necesari, cari suna că — Austria este de parte de a vrê să prejudece cătusi de pucinu drepturilor Turciei, ci diferința e — numai în modulu de interpretare alu tractatelor; de altminte că Turcia este gat'a a-si dă invoiela la veri ce tractate, numai să i se cêra!

Da; dar Romania nu vrê să cêra invoielă Turciei într'o cauza, ce nu privesce de felu pre Turcia, ci este unu dreptu eschisivu alu seu internu! Cu tôte aceste acêta cestiune se va complană, și — nu amenința de felu pacea în Oriente. —

Budapeta, in 22 aprile n. 1875.

Precandu unele foi din Viena nu semai potu retienē, d'asi manifestă bucuria pentru triumful și eucoririle ce are să socore germanismulu prin Universitate d'în Cernăuți — pana si preste marginile Austriei; precandu buna ôra „N. Fremdenblatt“ în nr. 104 scrie si spune pe facia: că — „Universitatea din Bucovina este de o importanță nospusa, de ôra-ce aceea într'o țiera minunatu de frumôsă, cu ômeni cu credința supusi, are să respandêca cultura și instructiune germană, și acêta cultura germană are s'o transpôrte mai de parte spre Oriente, și astfelu are să faca o bogata țiera vecina, cum este Moldova, în privința culturii teneretului seu, mai că dependinte de Austria;“ . . . totu atunci în diu'a de 16 aprile, în Diet'ă Bucovinei, unu fiu alu Bucovinei, archimandritulu Constantinoviciu, reprezentantele bunurilor bisericiei romane din acea țiera, se puse a gloriifică bunetățile ce a dobanditu acea țierutia de 100 de ani de candu se afla sub stepanirea neamțulu, carele precum tōta lumea se pôte convinge cu ochii, a adusu elementulu stravechiu alu țierei, pre poporulu romanu — aprôpe de tōtale peire, ajutandu sistematecamonte pre tôte elementele straine pentru d'a se redicâ de asupra romanimei și de a o sngrumă și nemici!

Firesec, parintele archimandritu, cav. presiedinte alu Dietei, d'aria a motivă o propunere, pentru pregatirile necesari spre primirea monarchului și descoperirea onagloru și reconoscințelor țierei — pentru încorporarea ei la Austria, și pentru creiarea unei Universități germane pe sêmă poporațiuniloru no germane!

Da, firesec, deca este a multimi pentru astfelu de bunetăți, apoi nici nu se pôte altfelu, decâtu sarutandu man'a ce te apêsa și isbesce de môrte!

Ei bine: întru acêta metoă si-au cautatu romanii pururiă supunerea și credința catra Tronu; dar — astfelu fiindu, ei nu sunt îndreptatiți d'a asteptă de cătu totu asemenea tractare, asemenea bunetăți, pana candu vor fi storpiti de pre faciă pamentului.

Cei ce stau în fruntea trebelor și dispunu de putere, n'au urmatu asiă; ei au pretinsu ce li se cuvine o data cu capulu. apoi au apucatu și țienu cu mana de feru și ceca ce nu li se cuvine; astefeliu, sub acestu punctu de vedere ei sunt credintiosi și supusi monarchiei, dar — numai astefeliu! —

Dela Diet'ă țierei.

În siedințele de joi la 15 și de sambata la 17 l. e. în casa reprezentativa a Ungariei s'au cotitu a trei-a ora proiecte de legi votate dejă și s'a primitu raportulu comisiunii de petitiuni. Aceste obiecte nu dedita ansa la discussiuni meritoriali, și astu-feliu n'avomu a referă ce-va inportante din aceste două siedintie. —

În siedința de marti, 20 l. e. dupa cele formali s'a prezentatu prin ministrulu finanțelor unu proiectu pentru prolongirea indemnității din nou, pana la 1. lunei iuniu!

Urmă apoi desbaterca asupra proiectulu de lege pentru organizarea din nou a judecatoriloru de primă instanția.

Min. de la justitiă, B. Porcel enuncia că regimulu actualu a prezentatu acestu proiectu numai fiindu avisatu de a dreptulu prin Dietă, ca sê-lu presente înca în sesiunea presente — firesec pentru a face destulu recomandatuniloru de economisare ale comisiunii finanțali; acî înse constata, că interesulu administrării justitiiei nu suferu, ca sê se essecute acestu proiectu, cumpenindu competințele ce au astadi judecatoriele de primă instanția. Astu-feliu min. voindu a satisfac avisării Dietei de a reduce numerulu judecatoriloru de primă instanția, ceea ce si face prin proiectulu presente, — afla de lipsa a angustati și cerculu de activitate a acestora, largindu se cel'a alu judecatoriloru cercuali. Înstrandu din afacorele ce dorosco a le trece la judecatoriele cercuali, recomanda primirea proiectulu de pe tapatu ca a unui cerutu cu urgintia de impjurările actuali, și promise a statori în scurtu tempu si reformele condițiunate de acêta reducere. În fine declara, că plansorile redicate pan aci asupra relei administrării a justitiiei nu s'au potut aplicu, și acî de acceptabilitate și necorespondibilitate ale legiloru; de aci dara enuncia, că dispusetiunile proiectulu presente pentru amovabilitate judiloru la nici o întemplantu nu se vor întrebunți ca regule disciplinari contra judiloru, căci ei nu porta vin'a relei administrării a justitiiei.

Mai multi oratori se pronuncia contra proiectulu, căci elu lovesco în o lege essistinte și scriba nedependința judelei, facendu-lu aternatoriu de la voința ministrului de a-lu dispune dupa placu. — În urma dintre oratorii ce optunara proiectulu, A. Lazăr cere respingerea lui și avisarea ministrului să presinte înca în sesiunea presente unu proiectu pentru reducerea tribunaliiloru de primă instanția, dar statorindu-le cu numele, și prin care sê se statorêca și reformele ce le cere reducere proiectate.

Secretariulu din min. justitiiei, K. Csemegy, sustiene, că nedependința judelei — de a fi adeca ne-amovabile, nu este în interesulu acestuia, ci în cel'a alu societății; de aceea elu afla îndreptata neamovabilitate numai pana candu ea formedia o garantia a administrării justitiiei, dar cătu ce aceste două colidu — atunci interesulu individulu trebuie postpusu intereseloru societății.

Acêta enunțațiune se privi din partea mai multora de o esplicare, că dispusetiunile din proiectulu de sub întrebare, cele pentru amovabilitate judelei, vor servi și ca regule disciplinari; de aceea unii deputati, chiar din partiă guvernului, se pronunțara că nu vor votă proiectulu pana candu ministrulu nu va repeti și constată de nou și precisu, că acelea nu vor fi întrebunțiate să de atari.

Fiindu tempulu naintatu, siedința se redicâ.

* * *

În siedința de mercuri, 21 l. e. dupa cele formali S. Milețici presenta unu proiectu de lege, prin care sê dispune estinderea legii instructiunii din Ungaria și asupra confiniului militare provincialisatu, precum și restituirea în manele confesiuniloru a acoloru scole poporali, cari dejă se profacura în comunali fora convoirea comunelor.

Dupa aceea min. presiedinte, br. B. Wenckheim responde la interpelatiunea lui V. Istoczy în causa judeiloru. Elu promite, că regimulu va sê presente în scurtulegea pentru încetatiune, dar nu din motive aduse de interpelante și nu eschisivmente facia de judei; apoi declara că regimulu nu va pasi ca contrariu nici unei miscări salutarie ce s'ar ivi în societate, dar va împedecă totu de a un'a provocarea de sfâșieri între cetățienii apartenatori la diverse confesiuni; în urma constata, că cu emanciparea judeiloru a încetatu în Ungaria ori ce cestiune speciale a judeiloru, și astu-feliu regimulu nu pôte să ocupe nici o pusotiune facia de vre o cestiune ne essistinte.

V. Istoczy constata, că nici nu s'a astepatu la altu respunsu, de ore ce Ungaria este astadi cu multu mai coplesita de influința iudovêca, decâtu sê aiba omenii curagiu a se apucă să deslege cestiunea sulate de elu, desî fie cine recunosce realitate asertiuniloru sale; spera înse că va sosi acelu tempu, candu vor fi cu totii ajunsi la convicțiunea și se vor și incuragiă a întreprinde deslegarea ei, numai de nu ar fi pré tardiu. În urma se declara, că primisce respunsulu ministrulu, care lu-lu la conosciința întrega Cas'a.

Se trece apoi la continuarea desbateri asupra proiectulu de lege pentru reducerea judecatoriloru de primă instanția.

D. Trányi se pronuncia contra proiectulu și dorosce să se statorêca pe calea legelatiunii cu numele, că cari judecatorie se vor cassă, de ôra ce atari dispusetiuni competu numai acesteia; apoi combatu și dispusetiunea de disponibilitate, căci ministrulu ca omu are să urmedie dupa informatiuni ce i le vor dá multi și prin aceste pôte usioru să puerceda fôrte gresitu.

Proiectulu fû combatu totu în acêta direptiune din mai multe parti; la votare însă: maioritatea lu-primi de base a desbaterii speciali.

La desbaterca speciale, M. Gall fecu în §. 1. amendamentulu, ca la reducere să se considere intereselu teritorial și asiă în fiecare comitatu ori districtu să romana celu pucinu unu tribunalu. Acestu amendamentu inose fû respinsu de maioritate.

Totu la desbaterca speciale, si anume la §-lu 2. Mircea B. Stanescu luandu cuvintulu dice — între altele asiă: Spre organizarea și consolidarea unui statu juridicu se core: codificarea legiloru civili și penali de o parte, era de alt'a — o rationale procedura. Acêta o recunôsco și ministrulu de justitiă cu ocasiunea dosbaterii generali. Dar, în țiera năstra poliglota, dupa raportele sale specifice, affu de trebuința și unu alu treilea postulat, care totu de odata o celu mai cardinalu, adeca: calificatiunea judiloru, și în speciale calificatiunea toru limbistica.

Motivelo sunt simple:

- 1.) Statulu nostru, în lips'a legiloru unde-va, la noi are locu regulă, că: legile rele, concrediate unor judi buni, totu nu voru fi atātu de rele în aplicarea loru practica, — si vice-versa.
- 2.) Faciă limbistica a țierei năstre este unu adeveratu mozaicu; va să dica se pretinde cunosciința mai multoru limbe.
- 3.) Judii de I. instanția sunt avisati a veni cu inse-si partile în coatingore nemodilocita; și —
- 4.) La noi, nu ca buna-ôra în Francia, cea mai mare parte din proces au a fi delegatedupa fassuniile martorilor și juraminto, și în aceste casuri chiaru sê judii dela tribunaliu, ne-aperatu vinu érași în atingeri personali cu partile.

Doyêda, că la noi, ca cine-va să fia bunu judecatoriu, i se mai recere negresitu cunosciința perfecta a limbelor usuato în respectivulu țierutu, fora carea — în butulu bunavoinției chiaru, nu va fi judele în stare a face buna dreptate. Si de nu se face buna dreptate în țiera: se egduie societatea, și sentiulu de dreptu, ce altu-cum este în poporu dela fire.

Astfelu apoi se întempla, că betulu poporu romanu, țiene la vechiulu seu proverbriu, că — „legea e precum o facu domni!“

Da, ma înca și poporulu magiaru are unu asemenea sarcasticu proverbriu „Az urak esindjék a törvényt!“

Desperata icôna a justitiiei la noi! Si vin'a dora sunt judii, cari sunt nevoiti a judecâ fora cunosciința limbelor a partiloru din unu țienutu strainu pentru ei? — Neci de cătu.

Accia-su de vina, cari calcandu o lege essistinte (a nationalitățiloru) îi-au denumitu acolo, unde ei nu potu coresponde chiamărei loru! —

Oratorele aici se provôca la unu casu concretu, întemplantu la judeciulu singulariu din Aradulu-nou, unde nefiindu aplicatu nici macaru unu jude, care ar scî limb'a romana, pandurulu face pre dragomanulu ofielului. Acolo ascultarea romaniloru se face si juramintele se scotu, spre scandalulu și rusinea justitiiei.

Asemeni casuri discredita nu numai projudi cu superioritate țierei cu totu, ci și in-sasi justitiă —

Actualulu proiectu de lege, prin §-ii 2 și 3 vrê a dá ministrulu de justitiă unu absolutu dreptu de translocare dupa placulu seu a toru judiloru de I. instanția. Oratorulu are serupulii sei a nu dá ministrulu unu asemenea mare dreptu, căci se pôte întemplă, ca în man'a essistintei legi, d. e. sê iêe pre unu jude dintre secui și sê-lu puna între romani, pe altulu dintre romani între slovaci, pre alu treile dintre slovaci sê-lu duca în confini între serbi și romani, și asiă mai departe.

Ca dara să nu pōta obvonă asemeni abnormalități, oratorulu afla de trebuința a

restringe dreptul ce este să se dea ministrelor prin o modificare a §. — lui.

Vor fi pôte unii de parer ea, că modificatiunea este superflua, după ce aceea este efusivă unei legi esistenți, a legii pentru naționalități; oratorului însă din două motive o țiene tocmai la loc:

a) pentru că la noi este în usu, ca într-o legă mai nouă să se facă provocare la concerintile legi mai vechi; b) pentru că să servescă ca de „memento“ ministrului, să nu-și uite de ea; căci din esperintia se scia, că legea naționalităților — desi există, totuși nu s'a observat, din uitare bagu s'ma. (?) Să-i o mai reimprospetăm deci în memoria, într-un interesu popular și alu statului. Din aceste consideratiuni oratorului recomanda ca adausu la §. unu amendamentu subscrisu de sine și totu d'o data de Dr. Hodosiu și dr. Milettu, prin care se cere, ca la stramutările judilor de la unu locu la altulu, ministrulu să aibe în vedere interesele limbistice ale țienutului, amesuratu §-lui 27 din legea pentru naționalități.

La votare s'a primitu testulu originalu, alu comisiunei, respingendu-se tôte amendamentele.

Cu atât'a siedint'a se inchiaă. —

S. Cînanu, comit. Torontalu, în aprilu 1875.

Multa stimata Redactiune! Amu petrecutu cu atentiune mai multe reporturi aparute în „Albina“, de interesu publicu, despre alegerele suplenitôrie în reprezentatiile comunale, și mai alesu despre abuserile de oficiu a notarilor comunali, și amu asteptatu cu nerabdare, dar totu în desiertu, ca d'ora se va află vre-unu sufletu romanu, să descrie și ale nôstre necasuri și suferintie, abuserile de oficiu și traserile nelegali, adeca stôrcerile cu forț'a de bani din partea notarulu nostru comunale, a unu omu, adusu pre capulu comunei nôstre la anulu 1871 prin coruptiune cu beuturi. Precum au lucratu omenii nôstri la acea alegere de notariu, asiă o și patiescu de atunci; cu amaru trebuie ei să platêasca acelu spiritu, ce atunci gratisu s'a impartitu între ei!

Cei mai mari aderenti și notarului nostru comunale la an. 1871, astadi sunt cei mai necasiti pentru portarea lui, atâtu facia cu senguratiile, câtu și facia cu intrég'a comunitatei, și totu d'o data, că amu este omu cu legile lui în oficiu și în viaț'a privată.

Pre cum mai susu atinseram, pre notarulu nostru Petru Iokovits, dominiulu lui I. Nakó și rachiuulu impartitu în abudantia de parinti lui, fosti oficianti dominali — ni l'au pusu în cărc'a comunei nôstre.

De locu la anulu urmatoriu 1872, acestu notariu, pentru presiune de bani, facia cu astasii citati la essercitiile de v'ra, în urm'a reporturilor comandai militari din Beesker-ulu mare, a fostu suspinsu dela oficiu mai bine de două luni; dar dela repunerea sa în oficiu, si-urmédia abuserile de oficiu și stôrcerile de bani, fara nici o sfêla și nici o temerel. Representanti'a comunala, de să d'ora din nemti, serbi și romani, la an. 1872, abuserile, tiraniile și negligint'a notariu, a fostu redicatu acusa con la Comitatu; însă fara rezultatu! În anululu trecutulu 1873, asemenea reprezentanti'a comunale a redicatu acusa asupra lui naintea protojudelui cercuale Ioane de Boucz, carele a și promis u-lu admoni și a-lu provocă să se indrepte, au de nu, apoi să resignede, căci de altmintre va pasi contra lui după asprimia legi. În urmarea acestei parole categorice asteptaramu o curgere mai regulata și mai legale a trebilor comunali; însă — amaru ne-ama insielatu în asteptarea nôstra, căci acestu notariu și-continua abuserile și tiraniile, precum și stôrcerile de bani inca mai cumplitu decâtu pona aceli!

La anulu 1872, cu ocasiunea alegerei reprezentantiilor comunali, romanii fara diferintia de confesiune, ma și serbii alesera de reprezentante comunale pre zelosulu preutu gr. catolicu locale Elta Telescu, carele în totu decursulu de trei ani a fostu la culmea misiunii sale ca reprezentante.

În totm'a anululu trecutulu, cu ocasiunea sortirii reprezentantilor alesi, susu laudatulu preutu a fostu scos din reprezentantia prin sorte; poporul romanu și serbu, cu ocasiunea alegerele suplenitôrie, prin alegerea de nou a aceliu a la acestu postu onorificu, i-a datu unu testimoniu eclatante de incredere și stim'a ce o posiede în opidulu nostru.

Precum în trecutulu, la venirea acestui demnu preutu în opidulu nostru, asiă și mai tardiu pana în presinte, din destulu ni-amu convinsu despre curatiend'a caracterului seu și despre zelulu seu laudabile intru apărarea causerilor — nu numai a turmei sale, ci a tuturor conlocuitorilor fara diferintia de religie și naționalitate, căroru elu tuturor li impartiescua parentesculu sfatu, în conformitate cu legile sustatôrie. Din acesta cauza a și căscigatu stim'a și increderea întregi poporatiuni, de unde reprezentanti'a opidana l'a și alesu de primul membru alu licidării socotilor comunali, în care calitate a avutu ocasiune a se convinge în persôna despre ne-

legiurile notarului comunale P. Iokovits, pre langa cari aflandu și protocoalele pentru darea statului și a comunei în cea mai mare neregularitate și pline de corectiuni dubioase, a facutu atenta pre antistia comunala, că tôte trebile comunei conducendu-le arbitrarmente numai senguru notarulu, să aibe de grige, să nu cada cu elu împreuna la respundere pentru multele abuseri și neregularități, ma potemu dice, pentru ruinarea poporului și a comunei întregi prin acestu omu!

Acesta reflessiune, ce o facu dlu preutu E. Telescu antistiei comunali, resp. judilor și juratorilor, de unulu dintre acestia s'a facutu cunoscuta atinsulu notarulu, carele în diu'a ultima candu curgea licidarea socotilor, a saritu asupra preotului Telescu, insultandu-lu și vatemandu-lu naintea mai multor reprezentanti intr'unu modu ce numai dela unu individuu fara nici câta crescere și onore se pôte asteptă; la tôte însă demnulu parinte cu sange rece i-a reflectatu, că deca nu si-ar fi luat unu aeru atâtu de ingamfatu și de o data dediositoriu pentru postulu și rangulu ce ocupa, ar fi gata a-lu convinge cu moderatiune despre adevêrul celorlu reflectate antistiei comunali, și despre abuserile sale; dar asiă, cum scie și a invetiatu dlu notariu, densulu, parinte lu scie și nici nu pôte, ci e necesitatu a se retrage pana la alta ocasiune, cu carea va să-i dovedêasca din deplin indreptatir'a reflessiunii facute de sine antistiei comunali.

Faim'a despre acestu incidintu a iritatu intréga poporatiunea fara diferintia de naționalitate și confesiune, și pre intréga reprezentanti'a opidana, care a decisu în modu solemn, a restituit în ori și ce modu onôrea atacata a bravulu preutu, atacata de omulu abuserilor și esceselor, de notarulu P. Iokovits; deci se adresă maritulu d. vicecomite comitatensu I. Dániel o plansôr, cu mai multe puncte graviminoase contra acestui notariu, cu espresa rogare, ca să binevoiesca a esmite o comisiune investigatôria la faci'a locului, spre a se convinge despre adevêrul multelor necasuri și daune ce suferu comun'a de 4 ani de dile, de după netrebniciele acestui notarulu, carele tocmai a devenitu ne mai nesuferibilu, și asiă cerendu-i amovarea din acestu postu!

Dupa subscernerea plansorii, la 18 martiu ajungendu aceea la manele dlui vice comite, în data manedia a și ordinatu comiteulu de Boucz, și asiă decidindu-se de câtra acest'a diu'a de 3 aprilu pentru inceperea investigatiunii, s'a și intemplat. Avemu însă de reflectatu, că dlu notariu, în diu'a precedente, în trei ronduri prin amicitii sei și mai în urma prin insusi tatalu seu a rogatu pre bravulu nostru preutu Telescu, ca să-lu ierta și să mediloeasca retragerea acusei, căci si-recunosce smint'a; la ce însă i s'a respunsu francu: „că de ora-ce poporul întregu a redicatu acesta acusa, nu pôte s'o retrage; mai de parte că densulu, între alte conditiuni, ce d'ora le va mai avé poporul și particularii, seraciti de notariu, la loculu primu cere resignarea dela oficiu în momentu.“ La acest'a notariulu nu s'a invoit, și asiă investigatiunea în 3 aprilu, după mai multe propuneri facute din partea notarului, și după țienerea cu firmitate din partea neobesitulu nostru preutu și a poporului la conditiunea de mai susu, — s'a pusu în curgere, alegendu-se ca membri de incredere ai poporului preotulu Telescu și Ioanu Minisianu, tutoru orfanale și asiă a docursu acesta investigatiune pana în 8 aprilu, partesipandu la aceea vre-o 800 de omeni, dintre cari vre-o suta de martirii citate, concertandu-se acestea cu 2-3 aderenti ai notarului, căscigati pre partea sa prin invetiatorulu rom. gr. or. carele a facutu în acesta cauza chiar pre argatulu acestui tiranu de notariu!

Ne dore acesta esperintia, și nu potemu a nu eschiamă: „Eta — asupritii de noi, cui dăm u, pana nôstra, căstigata cu crunta sudore!“ Dar să ne întorcomu la obiectu, să vorbim u despre lucrulu principalu.

În 8 aprilu de deminția între 9 și 10 ôre, pe candu se ascultau martorii la punctulu alu 5-lea dintre cele vre-o trei-deci, notarulu întielegendu și convinsu fiindu despre constatarea adevêrului acestora cinci puncte prime, precum și despre celealte urmande, pre langa tôte că în diu'a prima cu ingamfare s'a espectoratu înaintea întregi reprezentantiei opidane, a poporului și a d-lui protojude cercuale, că — „elu va areță că trebuie să fie notariu la Cînanu,“ — și a tramisu frumosu resignarea dela oficiu, în scrisu!

Acestu actu comunicandu-lu comisiunea cu dnu preutu Telescu, carele comunicandu-lu cu poporul și consultandu-se s'au decisu, a i primi resignarea, luand'o la protocolu cu acea observare, că acele 5 puncte constatate, să se substerna maritulu domnu v-comite, și asiă mai departe comisiunea și-a curmatu activitatea, și comun'a s'a scapatu de acestu bitoriu alu seu, de unde reprezentanti'a sub presiudu protojudelui cercuale a și substituitu pre altu notariu din comun'a vecina, pana la alegerea definitivă. —

Avemu acum a observă, că de acestu notariu, în tóta comun'a n'a remasu omenia

ne-insultatu și nevatemat, și toti se vaierau, că „de acestu o mu ne mai suferibilu, pana-i lumea nu se va mai scapă.“ Acuma, vedindu-se scapati de densulu peste asteptarea loru toti cu totii, romani și serbi precum și nemti, recunosc că sunt detori pentru acesta scapare sau reconosiintia mai vertosu bravulu preutu E. Telescu și toti i rōga de sanatate. De i-ar dărut Ddieu numai a sut'a parte din ceea ce i poftesc totu poporul, ar poté acestu preutu să trăiesca sute de ani fericiti!

Nu potemu trecu cu vederea nici acea imprejurare, că la indemnulu capitulatulu notarulu, din poft'a de resbuare în contra bravulu nostru preutu Telescu, invetiatorulu S. O. de care atinseram mai susu, de o luna de dile ambla prin comuna cu o acusa compusa de exnotariulu Iokovits, dorindu să adune subscriptiuni de la poporu, pre candu poporul se indigna de acesta ticalōsa întreprindere. Incredintiamu pre dlu invetiatoriu, că nu preotulu Telescu, fara siesi insusi si-va strică!

Subscripii tragemu atentiunea Venerabileloru Ordenariate romane asupra portării subordenatiloru sei de asta categoria, unde căte unulu se face unelta memorale, unelta procatului în contra crestiniiloru ce li dau pânea și li-au datu viaț'a! În tocmai asiă atragemu atentiunea venerabileloru ordenariate și asupra celorlu bravi și pururii demni preoti și invetiatori, cari si-punu sufletulu în lupta pentru poporul asupritu; anume rogăm pre Ven. Consistoriu gr. cat. de Lugosiu, că nu numai să nu dde ascultare, de va ajunge vre-o astfelu de denunciatiune, provinita dine poft'a de resbuare a exnotariulu nostru, ci să se fie convinsu, că preotulu Telescu este celu mai demnu de stima și reconosiintia pastoriu alu turmei cuventatôrie!

Rogăm în fine pre on. Redactiune a Albinei nôstre, să publice acestea, ca să țienega și veda toti cei asupriti și necasiti, și maltratati de astfelu de vipere, cu deosebire romanii, că prin solidaritate și firmitate de caracteru, candu adeca poporul are conducetorii, buni și candu toti punu umeru la umeru, totu resbescu a scapă de impilatorii și tiranii pusi pre capu cu midiloece marsiave și dediositôrie. Noi — suntemu patiti și — totu suntemu și amenintiati. Avemu acum să ni alegem notariu nou; dar mai curendu d'ora vom avé să ne luptăm pentru preutu romanu gr. or. si trebuie să stăm u la panda, ca să nu ni se impuna pre capu omeni de categoria notarulu Iokovits, prin acele midiloece, prin cari s'a fost octroatu acela asupra-ne.

Urma subscripțiile în frunte cu Mitru Nicolsiu, tutorele rom. gr. or., cu Ant. Minisianu, inv. gr. c. și cu trei reprezentanti comunali, apoi 6 insi cu manu propria și o mare multime cu punerea crucii. —

Varietati.

* (Parintele arhiepiscopu și metropolitu Mironu Romanulu din Sibiu), sub datu de 31 martiu v. nr. metrop. 43, emise unu cerculariu cătra ouorabilele Corporatiuni, foruri și autorități bisericesci și scolare, precum și cătra întregu clerulu și poporul din Eparchia Aradului, prin care insira datele autentice despre alegerea, promovarea, întaririle prin MSA, consacra și provoderea cu gramata metropolitana a pre demanulu parinte Ioane Metianu de Eppu alu Aradului; apoi aduce la conosciintia, că spre instalarea pre santiei sale în scaunulu Deminec'a Tomii a delegatu de mandatarulu metropolitanu pre de buna suvintia parintele protopopu și directoru la institulu pedagogicu-teologicu din Sibiu Ioane Hannia, provocandu și indemnandu, ca la acesta solemnitate să se infacisodie câtu mai multi, pentru de a-si manifestă iubirea și alipirea, îndetorat'a reverentia, supunere și ascultare cătra noulu archipastoriu. —

† (Necrologu) Din Cernauti primimu trist'a scire, că Constantin Morariu, proto-proviteru și profsore de teologia, în etate de 40 de ani, după suferintie îndelungate, a repausatu sambata ser'a în 29 marțe/10 aprilu 1875.

Immormontarea osamintelor se templă luni în 31 marțe/12 aprilu a. c. — Fie-i tierin'a usior a și memori'a binecventata. —

~ (Spre sciintia — cu dorere!) În momentulu candu să punem sub pressa acesta fôia, ni s'osi trist'a scire despre repozarea — în 12 aprilu a bravulu, pre demnulu și de turm'a sa multu iubitululu preutu betranu Ionifu Cratiunescu din Chiaz, comit. Temesului. — Necrologulu ce i detor imu, vom publică în urulu urmatoriu.

~ (Inceputu de imbunetatiune a lefei invetiatoresci.) Starea materiale cea misera a invetiatoriloru nostri este peste totu cunoscuta și constatata. Fôrte adese s'a descriu acesta cu cele mai viue colorii în diaristic'a nôstra. În urma poporulu nostru a și ajunsu în multe pârți a se areță convinsu de necesitatea imbunetatiunii sortei invetiatoresci; de aceea a și inceputu, pe ici colea, a cercă urearea salariiloru invetiatoresci, firesce după potintia. O atare imbunetatiune avu locu în comun'a nôstra Patasiu. Invetiatorulu de aci

avea salariu: 70 fl. v. a., 10 meti de cucurudiu în bôbe și 6 stengeni de lemne. De aci la sturintia onorabilei primariu locale, dlu Danielu Pervulescu, consiliulu comunale — petrunsu de insemnatarea scôlei și convinsu de ne-ajunsele invetiatorulu locale — s'a pronunciatu în principiu pentru redicarea salariulu invetiatorescu pe viitoriu. Comun'a Patasiu inse estu-timpu este fôrte impovorata cu spese prin redicarea unor edificii comunali; de aceea estu-anu nu se poté satisfacere conclusulu luatulu pentru urearea salariulu invetiatorescu. Ca să se faca totusi unu inceputu, s'a decisu, ca să se ajutore invetiatorulu celu pucinu după potintia; astu-feliu i s'au votatu inca 4 meti de cucurudiu în bôbe. Acestu inceputu bunu, dde cerulu să afe imitatori; ér consiliulu comunale din Patasiu primêasca pentru acesta bunavointia adunc'a multiamita a invetiatorulu locale — Danielu Verindeanu. —

~ (Despre meteorulu din Jandani.) Alu carui cadere ni o descrie o țocu, respundintia directă în tôte principale de astadi, mercuria trecuta dlu Krenner țienu o conferintia în adunarea straord. a societății naturalistiloru din Ungaria, unde producendu si-ese bucatiele, ce s'au potutu cascigă din cele 9 aflate, societatea decisu a insarcină cu analis-rea meteorulu pre prof. de chimia dlu Vertha. —

~ (Tiapa selbateca în carnea civilisatiunii europene!) Am spusu la loculu seu, în nrulu principale alu fôii de astadi, cumca vōcea unor organe de peste Laita despre magiari, atâtu este ca de cruda câtu noue nu ni se cuvine a o reproduce intréga. Deci numai ca de proba cităm la acestu locu, că „N. W. Tagblatt“ de luna trecuta, numesce pre magiari tiapa seu parulu în carnea Europei civilisate, și provoca pre slavi, să se scôle și să nimicêasca de totu acesta tiapa, adeca pre magiari, „căci acesta ciurda de mongoli n'are nici o îndreptatire d'a esistie!“ — O potemu alt'a dice, de câtu că — si aci e patima ôrba, căsi la domni magiari! —

~ (O caricatura magiara.) „Borszem Jankó,“ cea mai buna fôia umoristica magiara de astadi, face pre pagin'a sa principale pre ministrulu Tisza — uscatu, naltu și strimbu cum e, daru unu pom nu alu dreptei maimare de câtu elu, isbindu în capulu lui Miletticiu și alu lui Polit. Adeca astfelu ilustrandu scena din dieta de marti în 1/13 aprilu; ér devis'a subscrisa punendu o: „In câtro cauta, în acolo isbesce.“ — Candu a aparutu acestu tablou, lumea dicea: „Va i, ce pumnulu mare are Tisza! Seracu capulu isbitiloru!“ Astadi, după-ce vorbele amonitiatôrie ale lui Tisza, i provocara atâtea și atâtu de cumplite infruntări din partea lumei culte, astadi lumea dice: „Va i în ce capete de pētra isbitu Tisza; câtu de tare i s'a inflatu pumnulu! Va țiené minte, dēca va scapă sanetosu!“ —

~ (Negôtie simonistice cu urmări de ale lor.) În comun'a Partia, atâtu preotulu A. N. . . . câtu și generele acestui-a, invetiatorulu G. S. . . . , se paru a-si fi facutu de profesiune simonia, adeca cēca a implē posturile, ce cam aterna si de ea, pre langa tragerea de folose pentru ei. Asiă mai nainte parintele A. N., pentru ca se-si marite o fēta deschise concursu pentru capelană, desi aci nici nu eră beserica; și si-a și aflatu capelanu pe unu teologu absolutu C. D., pe care lu-primi, inse numai sub conditiunea să-i fie ginere. Acu vre o trei ani ginerele preotulu A. N., invetiatorulu G. S. si-fece de suplinte pe unu dnu Augustu P. . . . — care venise la noi să se fericêasca — dar firesce sub conditiune ca să-i fie ginere. Acestu dnu se si invoise, dar de candu e invetiatoriu socru-so i-a totu trasu din salariu la fie-care anu câtu 100 fl. și câtu 2 stengeni de lemne; în urma inse nu se mai indestulu cu atât'a, ci se apucă a aciția poporul contra ginere-so, cercēndu a-lu delatură din oficiu — firesce totu pentru interese euistice. Astu-feliu cei doi domni A. N. și G. S. au si medilocitu de pre dlu A. P. l'au și delaturatu din oficiu, prin unu concludu alu comitetulu parochiale, desi nemotivatu, și în locu-i s'a pusu crâniculu, — firesce totu din motive binecventate.

Atari fapte de simonia și atari purcederi arbitrarie credam, că n'ar trebui trecute cu vederea și lasate nepedepsite din partea veneratulu consistoriu; căci ele indemna poporul la reu. —

~ (Dobos, hotiulu celu ingrozitoriu.) Este prinsu și datu în man'a judecătii. Densulu a fost tradatu de unu cunoscutu alu seu în Diószeg, unde si-cautase refugiu. După marturisirea sa, intr'adeveru elu si cu unii cameradi ai sei, a facutu jâfurile și cunoscutulu omoru în apropiarea Tomisiorii; ér unu cameradu alu seu, cu numele Katona Gábor, să fie peritu tocmai în urmarea impuscaturii ce a primitu de la unu Chosintianu. langa Lipova. —